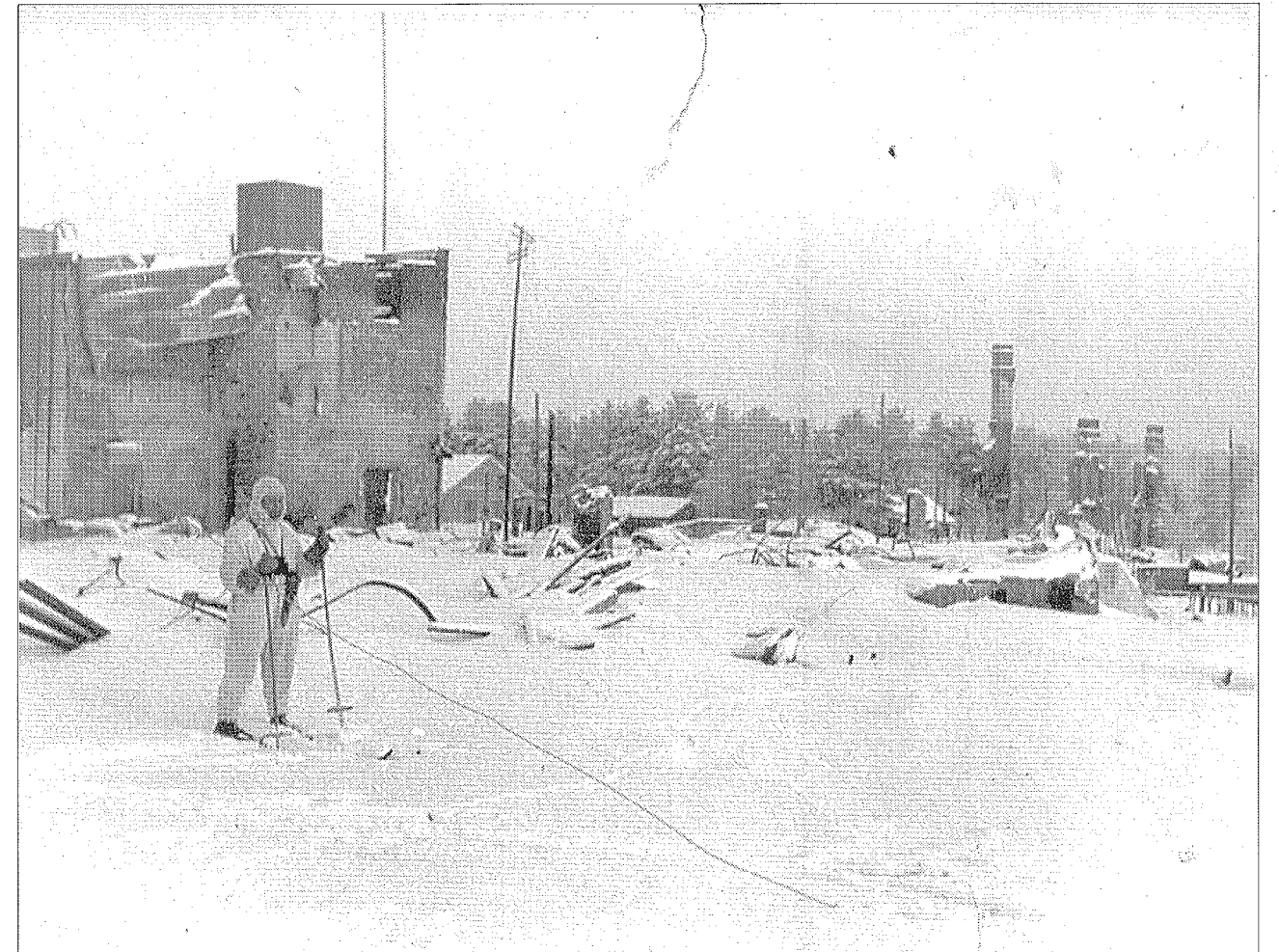

SUVANNON

SEUTU

Kiviniemen sillansuussa vuonna 1942.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 1 • 2001
H E L M I K U U

Pulakoilta ilmestyi Kupariset Suvannon
sukukirja, sivu 2 ympärillä, 8-10

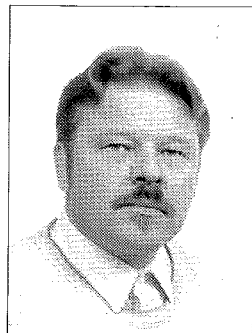
Naapuripitäjät yhteistyössä, sivut 16-17

Metsäpirttiläiset kirjoittavat, sivut 18-23

PAUKUN PALSTA

Metsäpirttiläiset mukaan Suvannon Seutuun

Anja Kuoppa otti viime vuoden puolella yhteyttä ja ehdotti lehtiyhteistyötä metsäpirttiläisten ja sakkolalaisten kesken. Metsäpirttiläisillä

ei ole omaa säännöllisesti ilmestyvää lehteä tai muuta julkaisua. Näin heillä ei ole mahdollisuutta tuoda julkisuu- teen Metsäpirttiä ja metsäpirttiläisten elettyä elämää käsittelevää materiaa- lia.

Anja Kuoppa on omakustanteisesti julkaissut kolmena vuonna Metsäpirtin Sanomat -nimisen lehden ja muutama muukin erittäin korkeatasoinen yksittäinen julkaisu on Metsäpirtistä ilmestynyt. Nyt he kuitenkin haluaisivat osuuden säännöllisesti ilmestyvästä lehdestämme Suvannon Seudusta. Metsäpirttiläiset toimivat tällä het-

kellä pääkaupunkiseudulla Metsäpirtti Seurassa, Mynämäen Karjalaisissa, Uudessakaupungissa, Etelä-Pohjanmaalla ja Tampereella, jonne perustettiin epävirallinen kerho vuosi sitten. Näiden yhdistysten ja kerhojen yhdisteeksi ja julkaisufoorumiksi metsäpirttiläiset etsivät sopivaa lehteä.

Rautulaisten lehti on tarjonnut metsäpirttiläisille mahdollisuutta julkais- ta vakituisesti Metsäpirtti -sivuja. Rautulaisten tarjous ei kuitenkaan ottanut metsäpirttiläisten keskuudessa tulta, koska Rautulaisten lehden nimikin viittaa jo pelkästään rautalaisuuteen. Suvannon Seutu sopii paremmin palvelemaan metsäpirttiläisten tiedotus- tarpeita jo nimensäkin vuoksi. Metsäpirtti kuului aikoinaan Suur-Sakkolan samoin kuin suurin osa Vuokselaan ja Pyhäjärvin. Metsäpirtti on Suvannon seutua ja sijaitsee osittain Suvannon rannalla.

Anja Kuopan kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta päätettiin, että tässä Suvannon Seudun vuoden 2001 ensimmäisessä numerossa julkaistaan koeluonteisesti oma Metsäpirttiä käsittelevä osuus. Tämä lisää Suvannon Seudun sivumäärää ja luonnollisesti myös kustannuksia. Tavoitteena on, että metsäpirttiläisten asioita koskevat sivut kustannettaisiin levikin lisäyksellä.

Neuvottelut lehtiyhteistyön taloudellisesta puolesta ovat vielä jonkin verran kesken, sillä näyttää ilmeiseltä, että metsäpirttiläisten seuroilla ja yhdistyksillä ei ole kovin suuria mahdollisuuksia avustaa lehteämme rahallisesti, mikäli se tuottaisi tappiota. Tähän

saakka Suvannon Seutu on pysynyt ilahduttavasti pystyssä omillaan eikä Sakkola-Säätiön ole tarvinnut sen taloutta kovinkaan paljon rahallisesti tukea.

Metsäpirttiläisten lisäksi vuoksela- laiset ovat osoittaneet mielenkiintoa Sakkola-Säätiön julkaisemaa Suvannon Seutua kohtaan. Heilläkään ei ole säännöllisesti ilmestyvää omaa lehteä. Mielestäni tällainen yhteistyö naapuripitäjien kesken on paikallaan. Meidän on hyvä yhdistää voimamme. Yhdessä olemme vahvempia. Monilla meistä on esivanhempia myös Sakkolan naapuripitäjissä, joten Suur-Sakkolan aluetta koskeva yhteinen lehti on siinäkin mielessä vain hyvä asia.

Suvannon Seutu voisi tulevaisuudessa olla nykyistä laajemmän lukijakunnan lehti. Lehteä voitaisiin markkinoida hyvinkin tältä alueelta lähtöisin olevien sukujen sukuseurojen yhdyssiteenä ja informaatiokanavana.

Lopullisen päätöksen lehtiyhteistyöstä naapuripitäjien kanssa tekee Sakkola-Säätiön valtuuskunta seuraavassa kevätkokouksessaan.

Vielä vinkki Sinulle arvoisa lukija: hanki ainakin yksi tilaaja Suvannon Seudulle. Silloin meidän levikkimme tuplaantuu. Tilaa Suvannon Seutu vai- kapa lahjaksi ystäväillesi, jonka kuvittelet olevan kiinnostunut Suvannon Seudun asioista.

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön

valtuuskunnan puheenjohtaja

e-mail:

hannu.paukku@punkalaidun.fi

OPINTO- MATKA SAKKOLAAAN

Sakkola- Säätiö järjestää ja sponsoroi opintomatkan Sakkolaan
Matkan ajankohta: ke 4.7. - pe 6.7.2001. Matkalla tutustutaan:

-sotahistoriallisiin paikkoihin- Sakkolan historiaan

-Sakkolan maantieteellisiin kohteisiin

-Sakkolan entiseen ja nykyiseen kulttuuriin - sakkolalaisten entisiin kotipaikkoihin -nykyään alueella asuviin ihmisiin

Matkan veturina toimii Hannu J. Paukku

Majoitus on Valkjärvellä, Sakkolan naapuripitäjässä

Matkalle lähtijän omavastuuosuus on 400 markkaa

Osallistujan tulee olla täysi-ikäinen opiskelija ja sakkolalaista sukua

Opintomatalle on vielä muutamia paikkoja vapaana.

Ilmoittautuminen: Hannu J. Paukku

p. 0500-741296 E-mail: hannu.paukku@punkalaidun.fi

Pulakoilta ilmestyi sukukirja

Pulakan sukuseuran toimittama sukukirja julkaistiin viime joulukuussa Tampereella. Teoksen PULAKAT, Sigfrid Pulakan jälkeläiset, julkistamistilaisuudessa oli läsnä kolmisenkymmentä sukuseuran jäsentä.

Niin Pulakan sukuseuran perustamiseen kuin sukukirjan ilmestymiseen on vaikuttanut kaksi sukuseuran tarmokasta naista, Anja Pulakka ja Maria Pirhonen. Anja on monia vuosia tutkinut ja kortistoinut Pulakan suvun esipolvia. Hän tapasi näissä samoissa asioissa sukua vasta aloittelijana tutkivan Maria Pirhosen. Naiset päättivät yhdessä kutsua kokoon Pulakan sukua oman sukuseuran perustamiseen, ja toisena tavoitteena oli myös oman sukukirjan painatus. Molemmat tavoitteet on nyt saavutettu.

Alkuun Puolasta lähtenyt suku asui monessa Kannaksen pitäjässä; Pyhäjärvellä, Sakkolassa, Metsäpirtissä ja Raudussa. Pulakan sukuseuran rekisteröitiin 1997 ja samalla valittiin seuralle hallitus, joka sukuseuran jäsenten yhteistuellä alkoi koota tietoja sukukirjaa varten.

250-sivuinen, ulkoasultaan edustava teos sisältää runsaasti kuvia ja kirjoituksia Pulakkojen historiasta. Ainutlaatuinen teos on hyvä lahjaidea suvun

Pulakan sukuseuran hallituksen jäseniä sekä kirjan tekijöitä. Vasemmalta Anja Pulakka, Maria Pirhonen, Lauri Pulakka ja Esko Pulakka, takana Tuula Keskinen ja Reino Pulakka.

jäsenille, kirja maksaa 120 markkaa. Kirjaksi teoksen on toimittanut Tuula Keskinen ja erittäin hyvä taitto on Tuulan veljen, Martti Pulakan tekemä Gummeruksen kirjapainossa Saarijärvellä.

Kirjaa voi tilata sukuseuran puheenjohtajalta Maria Pirhoselta puh. 03-213 2190 tai osoitteesta Kortelahdenkatu 15 A 18, 33210 Tampere.

Salme Rintala

Väitös

Liperin yhteiskoulusta vuonna 1966 ylioppilaaksi kirjoittanut terveydenhuollon lisensiaatti Ritva Kuokkanen on väitellyt tohtoriksi Oulun yliopistossa. Väitöskirja kuuluu terveydenhuollon alaan aiheenaan Opiskelijoiden päätöksenteon kehittyminen sairaanhoitajakoulutuksessa.

Ritva Kuokkasen juuret ovat äidin puolelta Sakkolassa. Vanhemmat ovat Emmi ja Kaarle Aho Liperistä, äiti Emmi, omaasukua Meskanen on lähtöisin Sakkolan Vilakkalasta.

Täsmennys

Viime lehdessä olleeseen juttuun "Lenkkinä sukupolvien ketjussa". Kuvassa Lahjan vieressä on Petäjärveltä Anna ja Jaakko Virolaisen Helmi-niminen lapsi.

-Helmi ja Lahja olivat yhdessä kauppakoulussa Helsingissä. Kuka on kuvan kolmas nainen, sitä en tiedä, kertoo Lempi Virolainen Vaasasta.

ETUSIVUN valokuvan omistaja, ota yhteyttä toimitukseen.

Vihittyjä

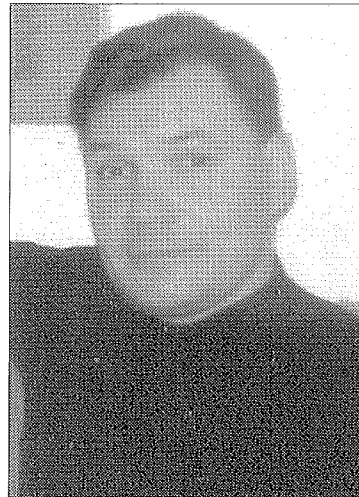
Pekka Kurtz ja Susanna Kurtz, os. Hämläinen, vihittiin 3.11.2000 Kajaanissa. Pekan rakas mummo oli Lahja Hagman, os. Hyrynen, Sakkolan Kiviniemestä. Lahjan äiti Maria Hyrynen vihittiin myös 3.11., vuonna 1912.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

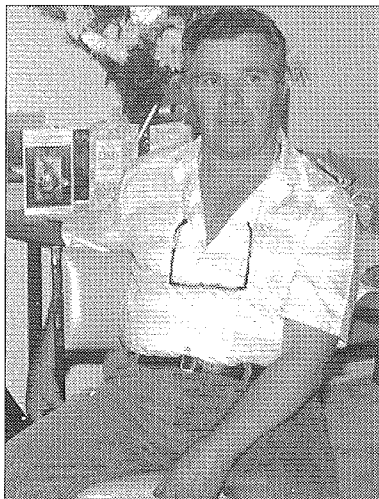
90 vuotta täytti Fanny Nuora 28.11.2000 Lempäälän Suojalassa. Juhlapäivää vietettiin perhepiirissä. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

70 vuotta täytti 20.8.2000 Veijo Ukonen Punkalaitumella. Vanhemmat Amalia, os. Leppänen ja Taavetti Ukonen Riiskasta.

50 vuotta täytti 25.1.2001 ylikomisario Raimo Lemmetti Lempäälässä. Vanhemmat Tyyne, os. Nousiainen Valkjärveltä ja Aapo Lemmetti Sakkolan Petäjärveltä.

75 vuotta täytti 27.9.2000 Aura Kylästä Punkalaitumella. Vanhempien, Helena os. Hinkkasen ja Martti Kyllästäisen koti Sakkolassa oli Volossulassa.

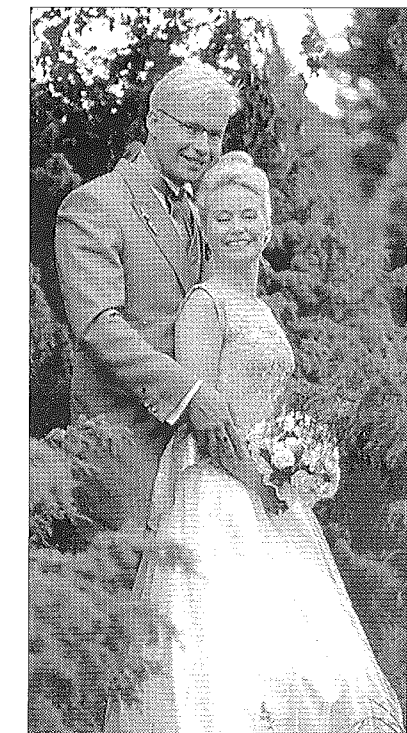

70-vuotispäiviään vietti Unto Feliks Naumanen veljensä Soini Naumasen luona Enossa 5.7.2000. Unto on syntynyt Sakkolan Arkuntanhualla Lydia, os. Korkan ja Idor Naumasen perheeseen. Unto asuu nykyään Brisbanessa Australiassa.

50 vuotta täytti 2.4.2000 Tapio Laulajainen Punkalaitumella. Hän harrastaa mm. mieskuorolaulua. Isän, Vilho Laulajaisen, kotikylä Sakkolassa oli Järisevä (Riiska).

50 vuotta täytti 6.11.2000 Kari Lehtiö Punkalaitumella. Äiti Siiri Lehtiö, os. Vuorinen, oli kotoisin Valkjärven kylästä.

Avioliittoon vihittiin 8.7.2000 Tyrnön kirkossa Mika Nurmesniemi ja Päivi Teeriaho. Mikan isovanhemmat ja äiti Terttu Nurmesniemi, os. Kallonen, ovat Sakkolan Lapinlahdelta.

KUOLLEITA

Aili Maria Carlsson, os. Huuska, syntynyt 4.3.1919 Sakkolan Rökkylässä, kuoli 3.1.2001 Vaasassa. Isä oli Joo-seppi Huuska Rökkylästä ja äiti Rauha, os. Muukka Valkjärven Siparilasta.

"Mä muistan kunnaat Sakkolan... Niin Suvannon rannat raikui, kun leikit lyötiin iltaisin, ja piirilaulut kaikui. Se oli aikaa nuoruuden, se oli synnyinmaata... Nuo muistot elän monesti, mä illoin yksin vielä... Vaan kaikki vaiheet kestettiin, ja nyt on tultu tähän."

Nämä ovat yksittäisiä poimintoja ruosta, jonka äiti kirjoitti yhdessä serkkunsa kanssa, kun kotiin kaipuu oli kova. Äiti oli kotoisin Sakkolan Rökkylästä, Suvannon rannalta. Hänet siunattiin oman kotitalonsa rannan hiekkalla, jonka olin tuonut Rökkylästä.

Muista äidin määrätietoisenä ja työteliäänä. Kun hän tarttui työhön, tarttui hän siihen kaksin käsin, valittamatta vaivojaan. Nukahdin usein lapsena Singerin surinaan, kun äiti päivätyössä ohessa ompeli yökaudet meille ja vähän muillekin.

Äiti oli avulias ja vieraanvarainen – karjalaiseen tapaan. Jos joku tarvitsi

apua, oli hän valmis auttamaan; oli sitten kyseessä vauvan kylvytys, sairaan auttaminen tai leipomaan oppiminen. Ja kun joku tuli käymään, piti pöydässä olla kaikkea – ja vielä vähän enemmän. Ruokailutissa äiti olikin taitava.

Vaikka omassakaan joulupöydässä ei sodan jälkeisinä vuosina paljoa ollut, riitti aina kaikkea myös talon yksinäiselle vanhukselle.

Äiti tapasi sanoa, että "pienenä lapset polkevat syliä, suurena sydäntä". Äiti kasvatti ja kuritti omia lapsiaan. Hän kantoi jatkuvasti huolta siitä, miten lastenlapset pärjäävät elämässä. Mutta hän ehti myös iloita reilu vuosi sitten muutaman viikon sisällä syntyneistä neljästä lastenlastenlapsestaan. He olivat ilo ja aina mielessä.

Äiti on kieleemme kaunein sana. Äiti on parhain lohduttaja. Silloinkin kun maailma syrjii lasta, äiti ei lakkaa rakastamasta. Äiti on taivaan kirkkain tähti, sitten vielä kun iäksi lähti.

Kiitos, äiti.

Saida

Väinö Rastaan muistolle

"Helähtivät kaipauksen,
surun kellot hiljaa,
oli tuoni leikannut kypsää viljaa.
Tuokin marraskuinen aamu,
edes sarastanut ois,
kun kutsui Luoja uupuneen pois".

Isäni, maanviljelijä Väinö Rastas kuoli marraskuun 6. päivänä 2000 Punkalaitumella vaikean sairauden murtaamana. Hän oli syntynyt 6.2.1912 Sakkolan Riiskassa. Samasta kylästä löytyi myös aviopuoliso Aino os. Kiiski. Kotitalan työt työllistivät perheen Riiskassa. Sitten tuli sota ja se vei nuoren miehen elämästä viisi vuotta. Sotilasarvoltaan hän oli väpeli.

Sodan päätyttyä hän asettui asumaan Punkalaitumelle ja hoiteli Talalan kylässä ollutta tilaansa vuosikymmeniä. Tilanhoidon ohessa hän osallistui aikaansa seuraavana ihmisenä moniin eri luottamustehtäviin. Hän oli mm. Punkalaitumen Karjalaiset ry:n perustaja-

jäsen, kuului kirkkovaltuustoon, oli silloisen osuuskauhan hallituksen jäsenenä ja puheenjohtajana ym.

Isä oli hyvin huumorintajuinen ja osallistui usein keskusteluihin pilke silmäkulmassa. Hän oli loppuun asti terävä ja tarkoin selvillä maailman tapahtumista. Erityisesti urheilu kaikis-

sa muodoissaan kiinnosti häntä suuresti ja hän seurasi tapahtumia aivan erityisellä mielenkiinnolla. Nuorempana kalastus ja sorsanmetsästy olivat tärkeinä harrastuksena.

Leskenä isä oli seitsemän vuotta ja eli yksin Punkalaitumen kirkolla rivitaloasunnossaan kodinhoitajien avustuksella.

Viimeiset elinkuukaudet koettelivat voimia ja hän toivoi pääsevänsä pois ja odotti sitä "parasta päivää". Häntä jäivät kaipaamaan kolme tytärtä perheeseen.

Isämme siunattiin Punkalaitumen kirkossa 25.11.2000. Siunauksen toimitti kirkkoherra Klaus Malmivaara. Erityisen kaunis oli sotaveteraaniveljien viimeinen tervehdys urkujen soittaessa Finlandia hymniä.

Muistotilaisuudessa puhui kirkkoherra ja vävy Unto huolehti virsien säestyksestä ja muisteluista.

Me tyttäret ja jälkipolvi jäämme kiitollisina muistamaan isäämme, pappeamme ja isopappaamme.

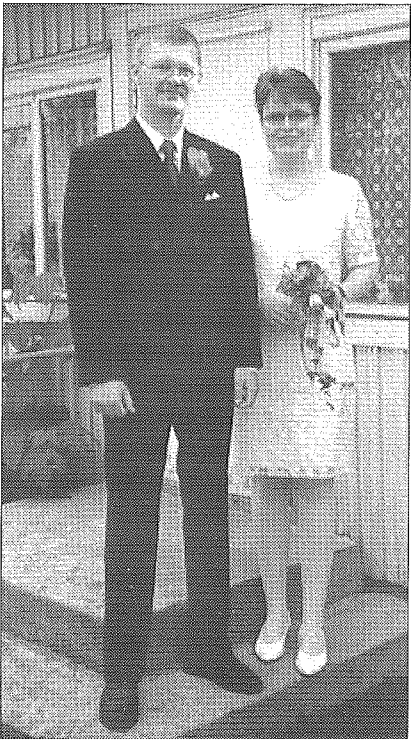
Tytär Marja

Hääpäivä

Huittislaiset Matti ja Ritva Ytti viettivät hopeahääpäiväänsä 17.1.2001. Ritva, os. Kekki, on syntynyt Sakkolan Keljassa 16.6.1939. Hänen vanhempansa ovat Aleksanteri (Ale) Kekki ja Saima Lilja (Lilli) Kekki, os. Susi.

Matti Ytti on syntynyt Huittisissa joulupäivänä 1939. Hän on satakuntalais-hämäläistä sukujuurta.

Vihitty

Vihitty 6.9.2000 Jouni Niemelä ja Aila Leander Punkalaitumella. Jounin vanhemmat Lahja os. Kerminen ja Paavo Niemelä Punkalaitumelta. Lahjan vanhemmat Aliina, os. Hynnä ja Toivo Kerminen Sakkolan Haparaisista.

KUOLLEITA

Sotilasteknikko Viljo Naskalin muistolle

Enoni, sotilasteknikko Viljo Naskali kuoli yllättäen vanhuuden mukanaan tuomiin rasituksiin 16.12.2000 Savonlinnassa. Hänet siunattiin 1.1.2001 läheisten ja sukulaisten saattelemana. Hän eli viimeiset vuodet yksin palvelutalon asunnossaan Rantasalmen kirkolla ja oli viime päiviinsä saakka varsin pirteänä, vaikka tarvitsikin tyttäriensä päivittäistä huolenpitoa.

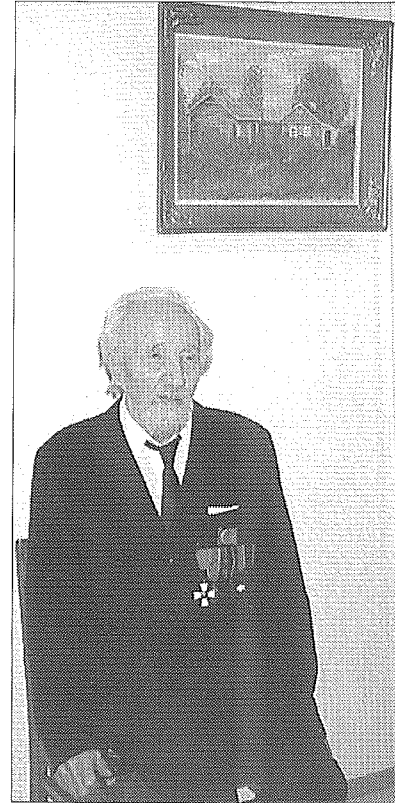
Viljo-eno syntyi Liisa ja Heikki Naskalin perheeseen 13.11.1913 Sakkolan pitäjän Ojaniemen kylässä. Hän oli sisarusparven viides, nuorin ja ainoa poika. Hän teki pitkän ja merkityksellisen elämäntyönsä puolustusvoimien palveluksessa aina talvisodasta alkaen 60-vuotiaaksi eläkkeelle lähtönsä saakka.

Muistelot

Vaikka enoni oli sotilaallisen tarkka mies, oli hänessä myös herkkyyttä ja huolenpitoa. Sitä kuvanee äitini kertomus siitä, miten joskus heidän isänsä kuoleman jälkeen sisarukset luovuttivat sovulla osuutensa kotitilasta enoleni sitä vastaan, että hän hoitaa sairaalolaisen Liisa-äidin kunnialla hautaan. Sisarusten mielestä hän oli pitänytkin hyvää huolta äidistään, vielä silloinkin, kun tämä voimien heiketessä oli joutunut hoitoon kunnalliskotiin.

Sain olla etsimässä Viljo-enon, Hiljätädin ja äitini kanssa tuota sodassa menetettyä kotitilaa ja heidän lapsuutensa pihaa. Se oli Gorbatsšovinkin aikaa silloin, kun ensimmäisen kerran sai luvan mennä noille paikoille.

Muistan enoni liikutuksen hetket, kun monien vaiheiden ja todistelujen jälkeen, sisarukset viimein uskoivat tulleen lapsuuskotinsa raunioille. Löytyi portinpielikoivu, joissa oli vielä hänen laittamansa kottaraisen pönttöjen kiinnitykset; kaivo, jonka sisään oli kasvanut suuri koivu, tuttu vanha

poppeli ja monia uusia samankokoisia juurivesoista kasvaneina, leikkikivi ja tietysti pieni kumpu pirtin piipun paikalla.

Enoni näyttäessä ja kertoessa, miten menttiin porstuasta sisään, missä oli kammari ja missä oli sänky, jossa hän oli syntynyt, "ja tuossa oli ikkuna ja sen alla ruusupehko". Ja kuinka olla-kaan, näin hänen kätensä melkein koskettavan ryteikön seasta vaivoin pillottavaa yhtä ainoaa ruusun kukkaa. Kaikki ne vuodet se oli jaksanut pitää itsensä hengissä, kunnes talon isäntä tulisi sen poimimaan.

Sain kerran vierailla nykyisen perheeni kanssa enoni kesämökillä. Näin miten kiintynyt hän oli myös siihen paikkaan, miten hän oli tehnyt lähes kaiken itse, rakentanut paljon, hoitanut metsän ja kuljettanut puut sieltä lähes käsipelissä. Olen saanut sen kuvan, että kotitila Karjalassa ja kesäpaikka Rantasalmella, olivat hänelle suurelta osin se isänmaa, jonka puolesta hän elämäntyönsä sotilaanakin teki.

Ehkä mökki Haukiveden rannalla korvasi hänen Suvannon rannalle suunnitteleman mökin, jota varten jo kotitalon hirret oli juuri ennen sotaa pu-

rettu ja kasattu, mutta kuten sitten havaitsimme, olivat venäläiset käyttäneet ne kotipihaan kaivettuihin taisteluasemiinsa.

Sotilasuralle

Enoni sotilasura alkoi (SJR:ssä) muiden nuorten miesten tapaan 21 vuotiaana varusmiespalveluksella, joka tuolloin kesti lähes 15 kuukautta (440 pv). Hän kotiutui alikersanttina heinäkuussa 1936.

Syksyllä 1939 isänmaa kutsui hänet vaaran uhatessa reserviläisenä ylimääräiseen harjoitukseen (YH 25.10.1939). Hänet lähetettiin lähes välittömästi aliupseerien täydennyskoulutukseen, josta hän siirtyi talvisodan jo alettua konekivääriyhmän johtajaksi taisteleviin joukkokoihin (12.12.1939 Taisteluosasto T:n Tukipataljoonaan).

Tammikuusta alkaen aina sodan loppuun saakka hän taisteli talvisodan torjuntataistelut JR 16:ssa Kollaan suunnalla Aittojoella ja Tolvajärvellä sekä osallistui myös Viitavaaran vastahyökkäykseen.

Palkattuna jatkosotaan

Aika reserviläissotilaana päättyi 1.7.1940, kun hänet palkattiin ylimääräisenä hoitamaan kersantin tointa 14. Prikaatissa, nyt konekiväärijoukkueen johtajana. Jatkosodan hyökkäysvaiheen hän taisteli etupäässä JR13:ssa ja eri tehtävissä virkaa tekevänä aliupseerina, aivan aluksi Hangon rintamalla, mutta pääasiassa lukuisissa paikoissa Syvärin suunnalla ja Syvärin sillanpääaseman torjuntataisteluissa.

Jo sotavuonna 1942 hän suoritti Aliupseerikoulun I jakson ja tuli näin muodollisesti päteväksi vakinaiseen palvelukseen. Sen jälkeen hän toimi sodan loppuun saakka saman Aliupseerikoulun ja eri koulutuskeskusten huollon ja kouluttajan tehtävissä. Nyt ihmettelen, etten kuullut enoni koskaan puhuvan sotajutuistaan, ja sitä tuuria, että hän pääsi sodat läpi haavoittumatta kertaakaan.

Rauhanajan palvelus

Rauhan tultua, puolustusvoimien uudelleen järjestelyjen yhteydessä eno oli vapautettu vakinaisesta palveluksesta joulukuussa 1944, mutta otettu jälleen palvelukseen Ilmavoimien Vieskipataljoonaan heti vuoden 1.1.1945. Jo heinäkuun lopussa hän oli itse pyy-

tänyt eron palveluksesta.

En ole varma, että liittyykö juuri tähän äidin kertomus siitä, että enollani oli sodan jälkeen yritys, joka valmisti polkupyörän kumien korvikkeita. Teknisten taitojen lisäksi hänellä näyttää olleen myös keksijän lahjoja, mikä on tullut esille eri tavoin palvelusuran aikanaan.

Tasan kolmen kuukauden kuluttua palvelus puolustusvoimissa kuitenkin taas jatkui, nyt Mittauspatterissa, ilmeisesti Niinisolassa. Tällöin hän sai ensimmäisen vakinaisen nimityksen ylemmän palkkaluokan kersantin toimeen.

Maaliskuussa 1947 hän siirtyi ylikersantiksi Panssaripataljoonaan Hämeenlinnan Parolaan, jossa hän palveli yli 8 vuotta. Heti 50-luvun alussa hän suoritti peräkkäisinä vuosina ensin Kantaliupseerien peruskurssin II jakson Asekoulussa ja ilmeisesti hyvin menestyttyään heti perään Asemestarikurssin I jakson sekä vielä II jakson.

Nyt oli löytynyt se ala, jossa hän oli parhaimmillaan ja jossa hänen tarkkuutensa ja kykynsä tulisivat täyteen arvoonsa ja jossa hän uralla edeten tuli elämäntyönsä tekemään.

Hän toimikin Panssarirykmentin asemestarina syksyyn 1955, jolloin hänet nimitettiin Suomen nuorimpana ammustarkastajaksi ja ammuskorjaamon johtajaksi Asevarikko 7:ään Inhaan. Vuonna 1960 toiminimike muutettiin sotilasteknikon toimeksi, jossa hän edelleen jatkoi. Näin oli 4/4 Hovinkylän kansakoulun ja Sairalan Evankelisen kansanopiston pohjakoulutuksella tie johtanut puolustusvoimien erikoisupseerin toimeen. Tämä menestyminen näkyi myös hänen myöhemmissä tehtävissään.

Vuoden ajan hän oli hoitanut poissaolleen varikon varastopäällikön tehtäviä ja nimikirjan mukaan suoriutunut tehtävästä kiitoksella. Kaksi kertaa, puolen vuoden ja 9 kuukauden jaksot, hän oli omien tehtävien lisäksi hoitanut sijaisena varikon huoltopäällikön upseeriviran tehtäviä.

Huhtikuussa 1964 hänet nimitettiin Porin Prikaatin aseteknikoksi Säky-lään, jossa hän toimi myös yli kaksi vuotta kapteenin virkaan kuuluvissa taisteluvälinepäällikön tehtävissä.

Sieltä hän siirtyi toukokuussa 1969 aseteknikoksi viimeiseen työpaikkaan- sa Lounais-Suomen Sotilasläänin Esi-kuntaan Turkuun. Sieltä hän jäi eläkkeelle 13.11.1973.

Näin oli menestyksekkäs ja nousujohteinen ura päättynyt täysin palveltuna ansaittuun eläkepäivien lepoon. Tätä uraa on hänen Kaija-vaimonsa ollut tukemassa lastensa kanssa sekä kokemassa sotilaan ammattiin niin usein kuuluvat työpaikkojen ja kodin muutot paikkakunnalta toiselle.

Palkitsemiset

Palveluksistaan isänmaan hyväksi enoni on palkittu niin talvi- kuin jatkosodan muistomitaleilla, I luokan Vapaudenmitalilla, Suomen Leijonan Ritamerkillä sekä 30-vuotisesta nuhteetomasta valtion palveluksesta. Lisäksi hän on saanut Tolvajärven ristin ja Tammidivisioonan muistoristin. Näitä arvomerkkejä hän tahtoi ylpeänä kantaa viimeisenä itsenäisyyspäivänään niin kuin oheisesta kuvasta näkyy.

Entisenä ammattisotilaana arvostan suuresti tätä hänen uhrautuvaa työtään isänmaan hyväksi, kunnioitan hänen muistoaan ja otan osaa läheisten suruun hänen poismenonsa johdosta.

Teit elämäntyösi puolesta isänmaasi, sen mullassa hautasi julistaa kunniaasi.

Jaakko Rytty

Aliina Skyttä, os. Ukkonen, syntynyt 4.9.1912 Sakkolan Riiskassa, kuoli 24.11.2000 Kouvolaissa.

Kupariset Suvannon ympärillä

Mistä sukumme on Sakkolaan tullut on mieltäni askartava kysymys. Vastaus saattaa löytyä aikanaan arkistoista. Vanhin Sakkolassa asunut esi-isämme oli Mikko Kuparinen, joka oli luultavasti 1600-luvun puolivälissä pääty-nyt Vuoksenvirran tuomana sekä Saijanjokea (Sadejoki) ja Petäjokea (Piusti) myöten etelään kääntyneenä asettunut Petäjärvelle. Olihan Vuokseen Vaalimoin kohdalle laskeva Saijanjoki noina aikoina vielä kulkutie Suomenlahdelle Rajajoen (Siestarjoen) kautta.

Välissä oli suoalue jossa vieläkin sijaitsee Pähkinasaaren rauhan, v. 1323 rajamerkinä Ristikivi. Vuoksen keski-juoksulla Jääsken, myöhemmin Antrean Kuparsaassa on Kuparisia asunut vuodesta 1543 lähtien, ja myöskin Savossa Mikkelin seuduilla Pellosniemellä.

Saijanjoki oli Käkisalmen läänin ja muun Suomen rajajokena. Se kirjoitettiin ja lausuttiin monilla eri tavoilla mm Valkjärven puolella Viipurilaismurteella ja Sakkolan puolella savolaismurteella, selvittää Viljo Nissilä kirjassaan Vuoksen paikannimistöä.

Sakkolassa niinkuin koko Käkisalmen läänissä oli silloin paljon autiotiloja, joiden aikaisemmat ortodoksiset karjalaiset asukkaat olivat 1600-luvun alkupuolella lähteneet karkuun ruotsalaisten valloittajien komentoa ja luterilaista uskontoa.

He asettuivat Novgrodin ja jopa lähellä Moskovaa sijaitsevan, puolalais-sotien autioittaman Tverin alueelle, jonne karjalaisia saapui lisää 1656-58 tienoilla ns ruptuurisodan jälkeen erityisesti läänin pohjoisosista.

Sakkolan kirkonkirjat alkavat kuten yleensä 1700-luvun alkupuolella. Sitä edeltävältä ajalta on tietoja saatavissa niukalti maa- ja henkikirjoista sekä tuomiokirjoista, joista on Käkisalmen

läänin osalta luettelot internetissäkin

Maa- ja henkikirjoista, jotka palvelivat lähinnä veronkantoa ilmenee pääsääntöisesti vain verotettava väestö. Se on näinollen suhteellisen suppea nimienkin osalta. Tiedot ovat kohtalaisen hyvät 1600-luvun loppupuolelta, mutta sitä aiemmalta kaudelta lähes olemattomia Käkisalmen läänin osalta.

Puute korjaantuu osin tuomiokirjojen kautta.

Käkisalmen läänin tuomiokirjakortiston talonpoikien sukunimissä 1600-luvulta mainitaan Mikko Kuparisen asuneen Sakkolan Petäjärvellä 1600-luvun puolivälissä. Tuomiokirjoissa esiintyvien mainintojen perusteella hän ollut käräjillä lautamiehenä vuosina 1668-1674.

Hänen poikansa Paavo Mikonpoika esiintyy käräjillä 1678-1697 ja Yrjö Mikonpoika 1686-1692. Kuparisten sukuisia löytyy Pyhäjärveltä vuodesta 1640 asti, jolloin Jussi Kuparinen oli Pyhäjärven käräjillä. Raudusta ei ole mainintoja.

Tarkempi tuomiokirjojen tarkastelu tuo varmasti lisävalaistusta. Sukunimiluettelossahan henkilö mainitaan vain kerran yhdellä kirjoitustavalla!

Edellä mainitusta voitane tehdä se johtopäätös, että Kupariset entisessä Käkisalmen läänissä ovat ensin asettuneet Pyhäjärvelle, sitten Sakkolaan ja viimeiseksi Rautuun.

Johtopäätös on kylläkin kovin ympäri pyöreä jota tulee tarkentaa myöhemmin lisäselvityksillä henki- ja maa- kirjoista.

LAPINLAHDESSA v. 1719 SYNTYNEELLÄ JUHO EERIKINPOJALLA oli 17 lasta kolmen eri vaimon kanssa. Vaikka osa lapsista kuolikin nuorena alkoi suku levitä. Sakkolan Lapinlahden kylä kuului silloin Käkisalmen eteläiseen provinssiin. Siellä keräsi verot Herra Baroni ja Hoviherra Friedrik maataloihinsa kuuluvilta. Juhon tilukset olivat Likolahdenpelto, Rantapelto ja Yläpelto. Niittymaita olivat suo ja Sopen niityt ja metsämaata Wenein ahonselkä. Erikseen olivat yhteiset metsämaat. Nykynimillä ilmaistuna, kun otetaan huomioon Suvannon lähes 10 metrin vedenpinnan lasku, Rantapelto ja Likolahdenpelto ovat Kuparisen alamäkeä ja Yläpelto Kuparisen ylämäki.

Vuosina 1777-78 Lapinlahdessa oli 14 verotettavaa tilaa. Aukkaita oli taloissa paljon, eniten Naskaleilla, Kallosilla (kaksi taloa), Kuparisilla ja Leppäsillä.

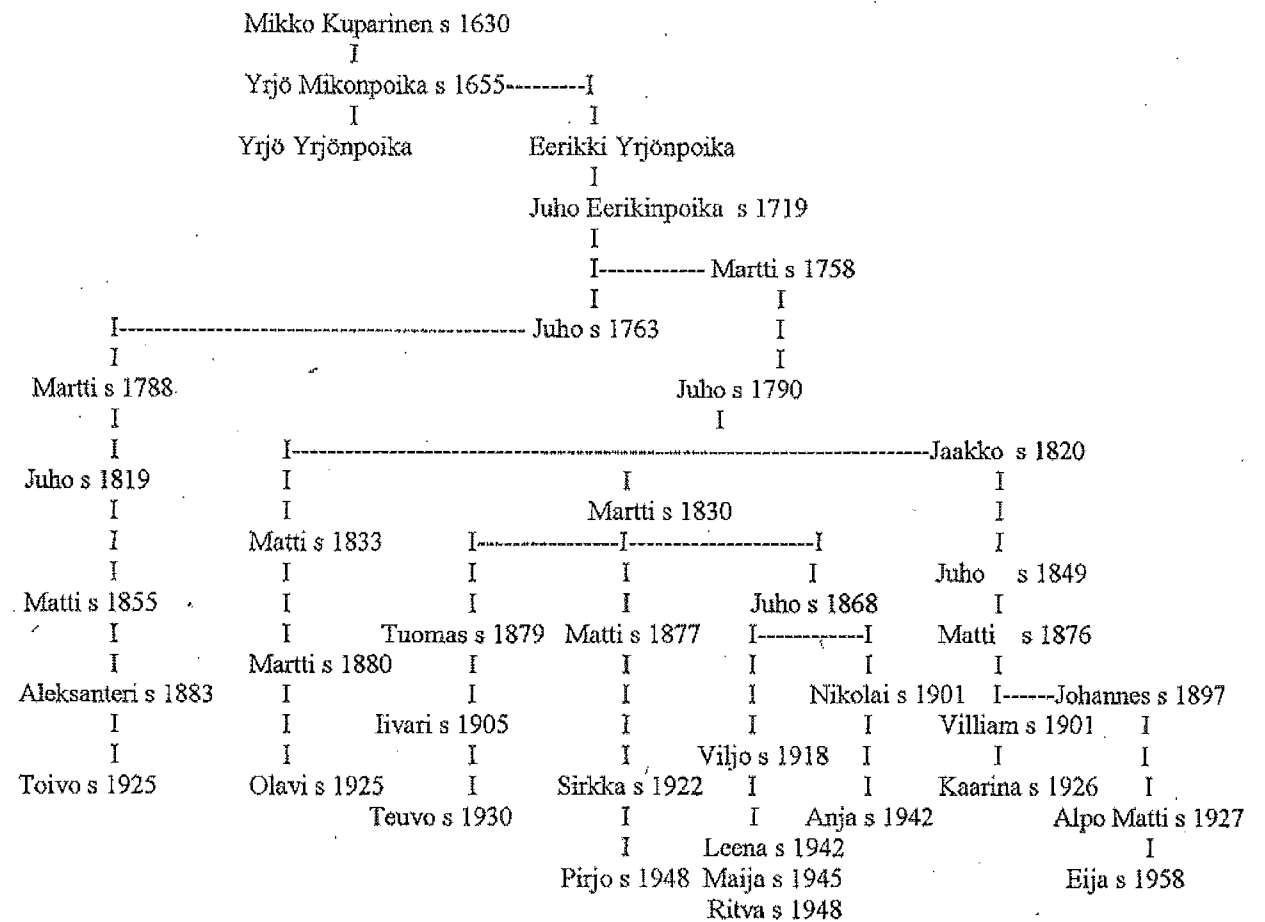
Juho Kuparisen taloudessa oli henkilöitä seuraavasti.

Ikä	60	50	40	30	20	15	alle 7	yhteensä
sukupuoli	m n	m n	m n	m n	m n	m n	m n	m n
henkilöä	1	1 2	1	2 3	3	5 1	6 4	19 10 = 29

Näistä aviopareja oli 3. Taloudessa oli myös muita henkilöitä 2, luultavasti renki ja piika. Avioparit olivat Juho Eerikinpoika (60) ja Agneta Pekantytär Kiiski (50), Matti Juhonpoika (34) ja Varpu Pekantytär Kiiski (36) sekä Paavo Juhonpoika (24) ja Agneta Yrjöntytär Hyytiä.

Juho Kuparisen taloudessa oli hevosia 6, lehmiä 20, nuorta karjaa 17 ja lam-paita 46. Rakennuksista ei ole tietoja.

Riiska Petäjärvi Lapinlahti Lapinlahti Lapinlahti

Mikon poika Yrjö ja hänen poikansa Yrjö asuivat Petäjärvellä 1750-luvulle saakka. Viime mainitun Yrjön kuoltua 1744 suvun tämän haaran jälkeläiset poistuivat Viiksanlahdelle Petäjärveltä, jonne ei Kuparisia jäänytkaan tällä erää. Yrjö Mikonpoijan poika Eerikki muutti Sakkolan Lapinlahteen 1700-luvun alkuvuosina. Lapinlahdesta tuli sen jälkeen Sakkolan Kuparisten pääkotipaikka.

Yllä olevaan taulukkoon olen sijoittanut Kuparisten pääasuinpaikkoja kyläkohtaisesti. Alkuosalla nimet ovat nimenkantajien mukaan. Alimpana sukuseuran johtohenkilöitä.

JATKUU
seuraavalla sivulla!

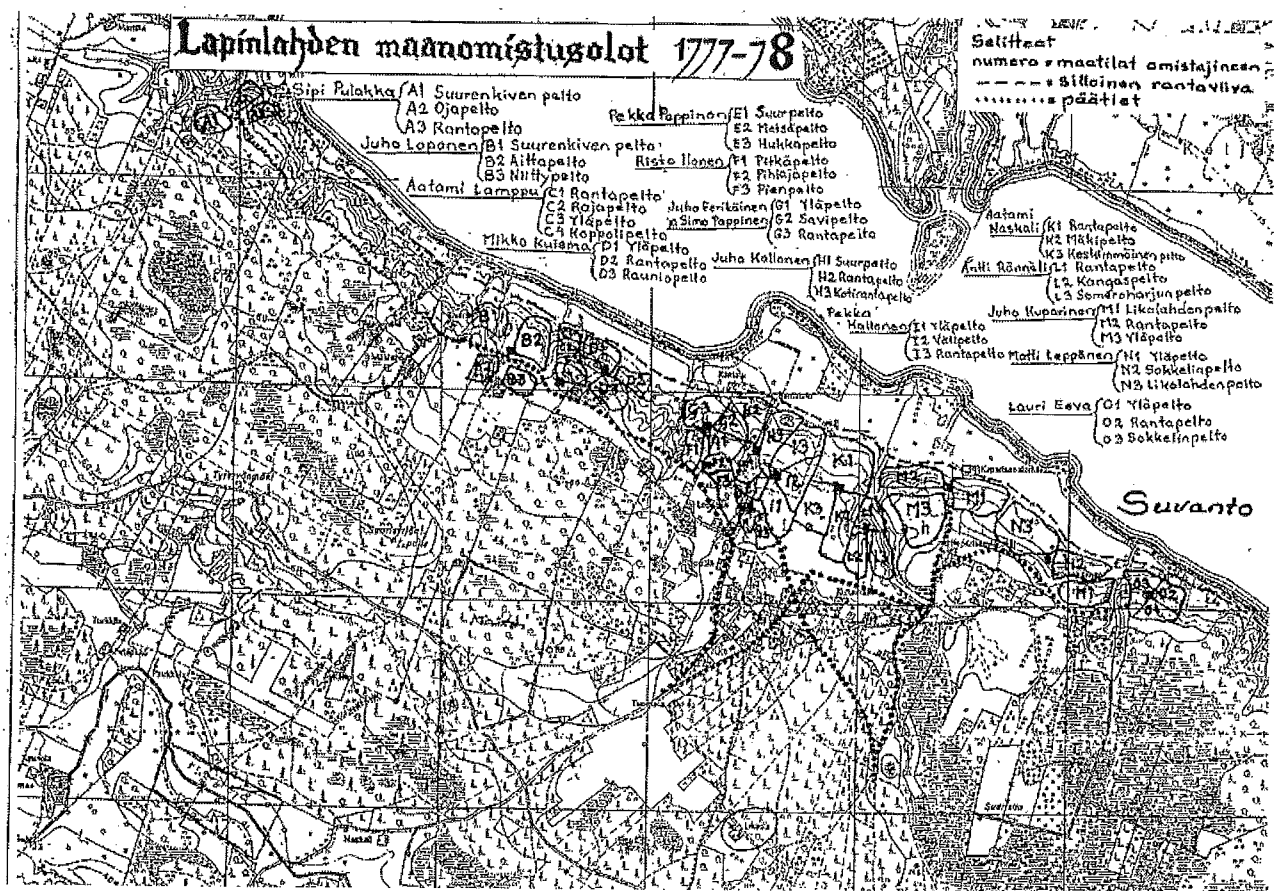
Kuparisten sukuseura ry on valmistelemassa Suvannon Kuparisista sukukirjaa, joka on tarkoitus julkaista sukukokouksessa kesällä 2002.

Kirja saatetaan painoasteelle syksyn 2001 kuluessa. Sukuseuran puheenjohtaja Toivo Kuparinen Imatralta johtaa julkaisun tekemisen ja luo katsauksen historiaan.

Teuvo Kuparinen Espoosta kerää sukutietoja, joita onkin jo runsaasti. Tarkistus- ja täydennystyö on käynnissä. Lisätiedot ja kuvat ovat kovasti tietenkin tervetulleita.

Tarkoituksena on laatia kirja myöhemmin myös Antrean Kuparisista. Sitäkin varten on sukutietoja kerätty paljon. Sukuseuran kirjatoimikuntaan kuuluu tätä varten jäsenenä Lauri Kuparinen Lopelta.

Kuparisten sukuseuraan voi liittyä jäseneksi maksamalla kertasuorituksena liittymismaksun 50 mk ja vuosimaksun 50 mk tilille Leonia 800015-70707647.

Lapinlahden tilalliset ilmenevät yllä olevasta vv 1777-78 verokartan perusteella laaditusta Lapinlahden maanomistusoloja kuvaavasta kartasta.

On todennäköistä, että Lapinlahden paikanniemet kuten Leppäsenmäki, Kuperisen ylä- ja alamäki sekä Lopenmäki ovat saaneet nimensä viimeistään tältä ajalta.

Veroperusteet em. ajalta ovat jo suhteellisen tarkat. Niistä ilmenevät tilojen haltijat, pellot ja niityt sekä niiden maanlaatu, yhteismetsät, asukkaiden määrä sekä karja.

Kylän rajoista on tarkat tiedot. Tuomiokirjatiedot käsittelevätkin usein juuri rajankäyntejä.

Yksi puute Lapinlahdella oli, siellä ei ollut myllyä. Taloudellinen kertomusosa selvittää, että pellot eivät olleet

kovin hyvin ojitettuja mutta kuitenkin joksenkin hyvin lannoitettuja.

Kalastusta harjoitettiin Suvannosta kotitarpeiksi nuotalla ja verkoilla.

Voilla, kananpojilla ja pajunparkilla asukkaat hankkivat vähän rahatuloja. Pietariin oli 87, Viipuriin 102 ja Käiksalmeen 50 virstaa.

Teuvo Kuperinen
Espoo

Seuraava Suvannon Seutu

ilmestyy maaliskuussa.

Lehteen tarkoitettu aineisto on oltava toimituksessa viimeistään perjantaina 2. maaliskuuta mennessä.

TILAA LEHTI, omaksi tai lapselle tai ystävälle lahjaksi.
Vuosikerta 100 markkaa kotiin kannettuna.

Sotavangit esillä

Viime viikkoina ja kuukausina on sotavankien kohtelu noussut huomattavan näkyvästi esille eri medioissa.

Ensimmäisen kerran keskustelu tästä sota-ajan traumasta alkoi, kun pääministeri Paavo Lipponen esitti valtiovallan taholta anteeksipynnön juutalaisten sotavankien kohtelusta näiden muistokivellä Helsingissä. Erityisesti pahoiteltiin sitä, että osa juutalaisista lähetettiin Saksaan, jossa nämä joutuivat keskitysleireille ja osa joutui siellä tuhoutuiksi.

Seuraavaksi asiaan reagoi Suomen venäjäkieleisen väestön presidentti Boris Verikov, joka valtakunnallisessa lehdessä pyysi Suomen valtiolta pyytämään anteeksi myös niitä vääryyksiä, joiden kohteiksi Suomeen tuodut venäläiset sotavangit joutuivat. Verikov viittaa vankien kurjaan elämään leireillä, orjatyössä sekä siihen, että Suomi lähetti sotavangeja edelleen Saksaan mm. tohtori Mengelen koehenkilöiksi.

Verikovin kannanotto kirvoitti rajua kritiikkiä suomalaisilta, jotka puolestaan viittasivat suomalaisten sotavankien kurjaan kohteluun Neuvostoliitossa.

Tämän lisäksi Yleisradio on esittänyt lyhyellä aikavälillä kaksi ansiokasta dokumenttia, joista toinen käsitteli juuri suomalaisten sotavankien vaiheita Neuvostoliitossa ja toinen taas venäläisten sotavankien kohtaloita Suomessa.

Dokumenteista kävi selkeästi ilmi se, että suomalaisten sotavankien kohtalo oli Neuvostoliitossa poikkeuksetta erittäin ikävä. Pitkien kidustusten, kuulustelujen ja pahoinpitelyjen seurauksena oli pitkä kierto vankileirien saaristossa. Ruoka oli keuhkoa, jos sitä oli ollenkaa, ja työ oli raskasta rankoisissa olosuhteissa. Sen lisäksi sairaiden ja heikommassa kunnossa olevien vankien suorastaan annettiin kuolla käsiin tai heidät yksinkertaisesti lopetettiin. Usein vankileirit sijaitsivat niin karuissa olosuhteissa ja kaukana kaikesta si-

vistyksestä, että edes karkaamisesta ei olisi ollut mitään hyötyä. Vankien joukossa oli myös joitakin naisia. Vielä kotiin palautettaessa vankien annettiin joissakin tapauksissa ymmärtää, että he eivät enää koskaan palaa Neuvostoliitosta Suomeen. Useimmat eivät tosin palanneetkaan.

Venäläisten sotavankien kohtelu poikkesi olennaisesti suomalaisten kohtelusta siinä, että venäläiset saivat joissakin tapauksissa liikkua Suomessa varsin vapaasti ja saivat asua jopa yhdessä suomalaisten perheiden kanssa. He osallistuivat maatalojen ja tehtaiden työhön, saivat Suomessa ruokaa, vaatteet ja puhtautta. Mutta tämä ei kuitenkaan ollut koko totuus kaikkien kohdalla. Osa venäläisistäkin eli Suomessa leireissä, sai heikkoa ruokaa ja karua kohtelua. Ja kuten sanottu hekin olivat, kuten Verikov viittaakin, julman kohtelun alaisia ja osa joutui todellakin Saksaan tuhoamisleireille. Viimeistään rangaistus seurasi kotiinpalautettaessa. Osa tuhouttiin kuulustelujen yhteydessä jo Viipurissa, osa joutui "uudelleenkoulutukseen", koska olivat olleet fasistisen propagandan uhreina ja osa lähti kiertämään Neuvostoliiton vankileirejä. Myös venäläisten joukossa oli joitakin naissohilaita.

Yleisvaikutelmaksi dokumenteista jäi se, että suomalaisille jäi syvä ja pysyvä katkeruus vankeusajalta, mutta he onnistuivat useimmiten pääsemään takaisin normaalin elämän syrjään kiinni. Sen sijaan venäläiset muistelivat vankeusaikaansa jopa kiitollisina tai joutuivat katkerina toteamaan, että kotimaassa odottikin vielä julmempi kohtalo. Monesti kävi esille myös sellainen ihmeellinen havainto, että suomalaiset säälsivät venäläisiä vankeja ja veivät heille salaa ruokaa yms. jonka nämä kiitollisina muistivatkin. Suomalaisia taas ei Neuvostoliitossa säällity, ihmeltiin vain näiden sitkeyttä. Venäläiset entiset vangit tulivat kotimaassaankin leimatuiksi "yhteiskun-

nan vihollisiksi", joiden päälle syljettiin ja joita kivitettiin kaduilla. Monien oli salattava se tosiasia, että olivat joutuneet ikinä sotavangeiksi ja monet joutuivat anelemaan anteeksiantoa valtiolta tekemästään "synnistä".

Venäläiset sotavangit totesivat myös miten hämmästyttävää Suomessa oli, että venäläistaustaiset Suomen armeijan upseerit olivat vielä raaempia venäläisille kuin suomalaiset upseerit, jotka jopa saattoivat esittää rangaistustoimenpiteitä, mutta eivät kuitenkaan suorittaneet niitä.

Vielä yhtenä havaintona sotavankiasiaasta huomasi Pohjois-Sääksmäen suojeluskuntalaisista ja lotista kertovassa raportissa, että eräs sääksmäkeläinen upseeri joutui sota-aikana venäläisten vangiksi. Suomalaiset hyökkäsivät sitten leiriin, jossa häntä oli pidetty vangittuna ja löysivät venäläisten jäljiltä tämän nuoren suomalaisen sotilaan. Hänet oli sidottu puuhun sekä häntä oli pistelty pistimin eri puolille kehoa, myös päähän. Ilmeisesti kyseessä oli ollut jonkilainen "kuulustelu". Lopuksi upseeria oli vielä ammutukin, mutta hän oli yhä edelleen elossa suomalaisen vallatessa leirin. Tämän sotavangin kohdalla apu kuitenkin tuli liian myöhään, hän menehtyi muutama päivän kuluessa kenttäsairaalas- sa, mutta hän ei ollut pyytänyt sairaal- a-aikanakaan apua vaan oli alitajun- nan hämäristä taistellut loppuun asti.

Tässä vain muutamia havaintoja kovasti esillä olleesta aiheesta, sen paremmin kantaa ottamatta siihen kenen pitäisi pyytää keneltä anteeksi vai ovatko kaikki tavallaan velvollisia tekemään tämän toimenpiteen.

Sotavankien kuulustelupöytäkirjoja on muutoin nyt vapaasti luettavissa mm. Petroskoissa, ja jotkut suomalaiset ovatkin käyneet omia henkilökoh- taisia kuulustelupöytäkirjojaan siellä lukemassa.

Jouni Koivisto

Vullien sukuseura muistojen maisemissa

Virren veisuu kuuluu, sateisen kesäkuun iltapäivänä, Sakkolan kirkon raunioiden takaa vanhan kirkkomaan kuppeesta. Sakkolan kirkkomaan poveen, ruohomättään alle on juuri siroteltu, pitkään Ruotsissa asuneen Ines Vullin tuhattu maallinen jäännös. Saattoväki, Vullien Sukuseuran sukujuhla- ja kokousmatkaajat kuuntelevat kyynel silmässä Pauli Kurikan Herran Siunausta. Ines pääsi toivomaansa viimeiseen leposijaan synnyinpitäjän multaan. Vieraalla maallakin Karjala, Sakkola ja siellä Röykkylän kylä kulkivat aina hänen muistoissaan. Paikka merkittiin maastoon maakivellä.

Kesäkuun alussa matkasi Vullien Sukuseuran jäseniä kohti muistojen maisemia. Seura perustettiin v. 1996 Sakkolan Kiviniemessä, matka oli nyt jo toinen Sukuseuran virallinen matka Sakkolaan. Sakkolasta ja Pyhäjärveltä peräisin olevaa sukua oli mukana täysi bussikuorma, muutamaa vaille viisikymmentä. Matkan ansiokkaana kuljettajana ja oppaana toimi Erkki Aho-

nen. Ensimmäinen matkakohde oli Pietari. Matkareitti kulki Viipurin, Summan, Uudenkirkon, Vammelsuon ja Terijoen kautta. Matkalla olleisiin taistelupaikkoihin, erikoisesti Summaan tutustuttiin ja mukana ollut veteraani Gunnar Aittonen kertoi Uudenkirkon alueen jatkosodan kokemuksistaan. Uudenkirkon historiasta ja entisestä kotipaikastaan kertoi myös Pauli Kurikka. Kauniita olivat Uudenkirkon vesistöiset maisemat. Terijoki kuuluisana vapaa-ajan viettopaikkana nyt ja jo ennen sotia, oli erikoinen nähtävyys sinänsä. Tienvarressa todettiin vielä useita suomenaikuisia kauniita huilarakennuksia. Eliel Saarisen suunnittelema Terijoen asemarakennus seisoi,

Matti Vullin pihapiiriä Röykkylän Hiekkamäessä

aikaa uhmaten, ylväänä paikoillaan. Rannalta voitiin katsella aikansa salaperäisten Kronstatin linnoitusten siluetteja.

Pietari toi mieleen isän ja isoisän, äijän, kertomuksia kauppamatkoista Pietariin. Siihen liittyi kramatiikkaa, mystiikkaa ja vaikka mitä. Nyt ollaan nykypäivän Pietarissa, ehkä Venäjän länsimaalaisemmassa kaupungissa. Teemme iltasella kanavaristeilyn. Tästä horisontista Pietari näyttää erilaiselta, salaperäiseltä ehkä aivan erilaiselta kuin bussin ikkunasta katsottuna. Tunnelmaa matkalle luo laivalla esiintynyt soitto-, laulu- ja tanssi ryhmä, katsoja ei jää kylmäksi.

Majoitukset Pietarissa eivät onnistuneet aivan toivotulla tavalla. Seuraavan päivän aamuun päästiin kuitenkin ihan kunnialla ja aamupalakin todettiin Moskova hotellissa ihan hyväksi.

Matka jatkui Pietarin kaupunkikieroksella, hyvän oppaan johdolla. Suurkaupunki on suurkaupunki, historiaa löytyy meille suomalaisille hyvin läheisiä yhtymäkohtia, voimme vaikka syventyä kaupungin syntymäsiiloille, Pietari Paavalin linnoituksen kirkon nähtävyyksiin, Romanovien suvun hautapaikkoihin ja niin moneen muuhun.

Matka jatkuu. Kuljemme Kivennavan ja Valkjärven kuuluisien, maisemallisesti jylhien, kannaksen korkeimpien paikkojen kautta Sakkolaan. Edesämme on Kiviniemen koski, historiallisesti erikoinen, ihmisten, Sakkolalaisten tekemä koski. Koski kuohuu, olemme Sakkolan Kiviniemessä.

Majoittuminen Kiviniemen Losevooon oli vanhoille Sakkolalaisille kuin tulo kotiin.

Tulopäivän iltana pidettiin Sukuseuran virallinen vuosikokous ja kaikki

Vuoksen rantaa Äyräpäässä

sujui hyvin, päätökset kuluvalle vuodelle tuli tehtyä ja Vullien Sukuseura jatkaa toimintaansa osaksi uusituin voimin. Sukuseuran tärkein asia on sukututkimuksen jatkaminen ja sukukulttuurin siirto nuoremmalle sukupolvelle.

Kolmas matkapäivä oli kotiseutupäivä. Suku, joka on alun perin lähtenyt alkuun ja liikkeelle Sakkolan Röykkylästä, on aikojen kuluessa levinnyt eri puolelle Sakkolaa ja jopa naapuripiitä Pyhäjärven puolelle.

Tälläkin matkalla oli mukana sekä "Röykkylän Vulleja" että "Pyhäjärven Vulleja". Joukko jakaantuikin kahtia osa lähti Pyhäjärvelle ja osa Röykkylään. Molempiin paikkoihin lähti sekä "vanhoja" kotiseutukävijöitä että ensikertaa mukana olevia. Molemmissa paikoissa ennen käyneet opastivat ensikertalaisia ja selostivat mitä missäkin on ollut. Röykkylästä tallensin seuraavanlaisia kommentteja: "tulkaa katsomaan tää o iha varmaa se mei pihakaivo, veski on yhtä kirkasta ja tuo kuuskii tuos on sama kuus, vähä on kasvant ja täs on tää yläkylä aho ei hyö oo kaikkii hävittäneet, täs myö pienen pelattii palloo, mite se tää kiv on täs keskel tietä, muistatteha työ et tie tul justiaa tältä kohalt, Vulli Juho talo kivjalkakii näkky viel tuos, voi että hyö tuo iso kivenkii on siirtäneet". Tällaista tarinaa riitti joka paikkaan.

Monessa ryhmässä käytiin Suvannon rannassa katsomassa vanhat uimapaidat ja yksi joukko lähti kiertämään Hiekkapakalle jossa oli sijainnut Nuoratäti mökki. Sieltä jatkettiin Opotapalten kautta alakyllään. Hiekkapakalla oli kyllä koivuja, mutta epäselväksi jäi oliko joku näistä se koivu josta Onni Laihanen teki sen kuuluisan valssinsa.

Saman päivän ohjelmassa oli vielä käynti Sakkolan kirkolla ja seppelleen lasku uusitulle sankarimuistomerkillle. Samalla matkalla suoritettiin, jo aikaisemmin kerrottu, viimeinen palvelus Ines Vullille.

Matkan piti jatkua aina Taipaleeseen asti, mutta vesisade sotki suunnitelmat ja käytiin vain haparaisissa katsomassa "Roka Anti" eli Viljami Pykkään kotitaloa.

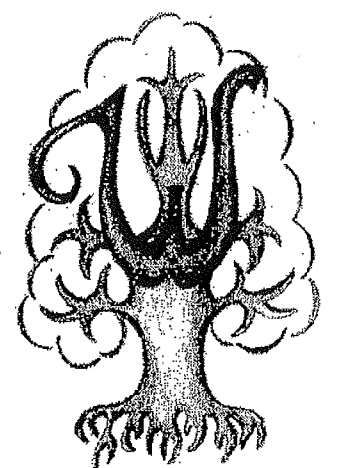
Illalla sade lakkasi ja Taipaleessa lähti, takseilla, käymään vähän pienempi joukko Vulleja. Taipaleessa nähtiin joen lisäksi kuuluisa linnaharju jonka takaa avautui Laatokan aava selkä. Ei jäänyt katsomatonta Punkerin raunioita eikä jo osaksi umpeutunutta juoksuhautaa: Varsinaiset "sotamuistot" kerättiin vasta Terenttilän kentän laidalta nelos-tukikohdan tuntumasta. Taipaleen retki päätettiin hiljentymällä tuntemattomana haudattujen talvisodan sankarivainajien muistomerkillä. Oppaalle Taipaleematkan paras anti oli se, kun näki miten innolla ja antaumuksella mukana olleet nuoret naiset

ja miehet paneutuivat erikoisesti talvisodastamme kertovan Taipaleen taistelupaikkoihin ja niihin liittyviin tarinaihin.

Neljäs päivä oli kotiinlähtöpäivä. Matkalla Viipuriin, poikettiin Äyräpään kuuluisilla taistelupaikoilla. Äyräpäässä Vuoksi virtasi tyynenä ja luonto oli kauneimmillaan, käki kukkui harjun petäjäkössä, Jos ei olisi ollut nähtävänä kirkon raunioita ja harjulla olevia juoksuhautoja, olisi voinut sanoa, että täällä ei ole koskaan sotaa ollutkaan. Viipurin tori on aina katsomisen arvoinen. Taskuvarkaita ja kerkäläisiä riitti, riitti myös kristalleita, metloi, koriloja ja joku kerkis vaateostoksillekin. Monesti matkan aikana kaikui laulu, Aittosen pariskunta säesti ja johti laulua ammattimaisella taidolla. Kotimatalla laulu jatkui.

Muistelot matkasta jatkuu. Ol siel taas nii mukava käyvä, nähtii se mei talopaikka, ja se mei ranta se on ain nii kaunis, viel niitä isä istuttammii omenapuita oll kolme jällel. Kyl myö vissii lähettää ens kesän uuvestaa.

Veli Nieminen

Vullien
Sukuseura

Kun aikakaudet kohtaavat

Ei aikaakaan, kun jo eläkkeelle siirtynyt kansakoulun opettajani seisotti minua luokkahuoneen perällä morkaten laiskaksi ja piittaamattomaksi.

Ei aikaakaan, kun isoäitini kiikutti minua polvellaan, osoitti aikaa hakkaavaa kaappikelloaan ja totesi: ”Ihmisen elämä on kuin kedon ruoho, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään. Mutta ahkeroi sinä silti ja työtä tee, sillä joka ei työtä tee, ei sen syömänkään pidä”.

Kului vuosi, kuluipa vielä kymmenenkin eikä minun vieläkään ollut tarvinnut tehdä mitään – puhumattakaan, että joku olisi rusentanut minut kuin ruohon ja heittänyt tarpeettomana menemään. Viikkoraha rapsahti kouraa jopa ennen lauantain karkkipäivää, äitini oli kuin karjalainen pitokokki parhaimmillaan, aina läsnä, kun tarvittiin, ja kasvatti lämpimäisillään ei ainoastaan omiensa vaan myös naapurin kersojen vyötäröt. Rahaa oli ja terveyttä ja lasten laiskuuskin vain heidän oikeuttaan olla lapsi. Pahat peikot nukkuivat pensaissaan lukuun ottamatta kunnan hammaslääkärin, jota porukalla pelättiin, niin että jonotushuonees-

sa järjestystä rukattiin edestakaisin sen mukaan kuuluiko poran ääni milloin vaimeampana, milloin hampaita viiltävänä tappotuomiona. Eipä välähtänyt silloin pienen mieleen kiittää vuoden 1972 lakia, joka tuli takaamaan meille räkänokille yhdenvertaiset terveyspalvelut.

Tänään, vuosikymmeniä myöhemmin, on pakko pysähtyä, onkia muistini hämähäydestä nuo opettajan ja isoäidin sanat: laiska, piittaamaton, ruoho, uuniin, ahkera, työ. Sanat, silloiset, vailla yhteyttä, mutta ehkä nyt, hyötykäytössä, tätä tarinaa vahvasti koossapitävänä voimana!

Tuli 80-luku. Tuli vastaan nuoruus ja ensisuudelmat poikaystävästä aknesta ahavoituneille poskille. Elämä maisui ja tuntui. Valmistauduttiin aikuisten haastavaan tehtävään verkostoitua osaksi yhteiskuntaa. Minusta tuli me. Rock, rauha, rakkaus, Punk; tämä kaikki muokattuna yhteen ainoaan teemaan; oikeuteen elää, olla erilainen.

Luokkakoot suurenivat. Laiskat halveksivat luokan hikareita, jotka värjöt-

telivät peloissaan joukon eturivissä kuin opettajalta suojaa hakien. Yhteiskunta jaksoi panostaa ja opettajat uskoa työhönsä huolimatta tarkkisklaisten ruokottomuuksista rintaville maistereille, jotka työrauhan menettämisen uhallakin jaksivat onkia esille kunkin hyväkkään taustoja, motiiveja moisen häiriökäyttäytymisen perustaksi.

Maailma oli Nooan arkki: jokainen nostettiin laivaan lajinsa edustajana.

Lukiassa opiskelu muuttui tavoitteellisemmaksi ja opettajat tiennäyttäjiksi. Enää ei tarvinnut kurittaa hikareita heidän jokaisesta kotiin tuomastaan kypistä tai kunniakkaasti kirjoitetusta, julkiluetusta koevastauksesta. Ymmärrettiin ja hävettiin sitä, että oma alemmuudentunto ja pelko pärjäämisestä olikin kaiken taustalla eikä niinkään ylimielinen sankaruutemme, jonka avulla maailmaa voi vastustaa ja suojella omaa, horjuvaa valtaistuintaan. Maailma alkoi jäsentyä, asiat saada merkityksiä. Yhteiskunta kiinnosti, elämä itse sen ulkopuolella.

Maailma oli visioiden, maalailevien unelmien. Oli lippu, jota kantaa, aate,

jota ajatella. Asiat haluttiin kohdata nimeltä, uskottiin ihmiseen, siis huomiseen. Uskallettiin opiskella, tehdä velkaa, valita työpaikkoja, kokeilla, haistaa, maistaa elämää moninaisten mahdollisuuksien avaruudessa. Elämä oli helppo nähdä kuin tasankoa halkova tie: esikoulu-peruskoulu-lukio-korkeakoulu-työelämä-eläkeikä-vanhuus. Matemaattisen helppo yhtälö, jonka ratkaisijana minä itse, kunnes...

Tuli 90-luku. Tuli lama. Elämä kutistui toimeentulotukiin, perusasioiden pohtimiseen; mistä löytää itselle sopiva työ, ehkä uusi ammatti, kun entisen harjoittaminen kävi mahdottomaksi yrityksemme siivotessa tarpeettomaksi katsomiaan ihmisiä pois tuottamattomien töiden ääreltä.

Mieleeni muistuvat isoäidin sanat: ”Joka ei työtä tee, ei sen syömänkään pidä”. Loukkaannun jo pelkästä isoäidin ajattelemisesta. Maailma on irtaantunut kauas vanhan sukupolven työkeskeisestä ajattelusta, jonka mukaan jokainen työllään onneansa takova saattoi lunastaa paikkansa yhteiskunnassa ja liittyä siihen tervetulleena kuin joukkuepelaaja pitkän harjoittelun jälkeen.

Maailma ympärillä on kuin roihua-va uuni, jonne viskellään kaikkea vanhaa ja kyseenalaista. Ihminen on kuin

ruoho, vaarassa musertua jonkun suuremman ja väkevemmän kouraan. Mikä tuo suurempi on? Markkinavoimista puhutaan kuin uskovaiset saatanasta. Raha alkaa tuntua tärkeämmältä kuin koskaan ja hyvinvointivaltiomme liian kalliilta rakennelmalta, jota olemme saaneet riistää kuin lapsi virottamaan pyrkivää äitiään. Saamme haasteen huolehtia itsestämme kuin yksityisyrittäjästä, koska yhteiskunnalla ei ole enää itsestäänselvää rahaa huolehtia kaikenmaailman tarpeistamme tai laastaroida haavojamme elämän ryvetyksissä. Vastuu onnesta hivutetaan omille harteillemme.

Oman tien löytäminen on entistä vaikeampaa. Kouluttautuminen sekä ponnistelut oman itsensä tarjoamiseksi työmarkkinoille eivät takaa enää mitään. Työelämä on muuttunut armottomaksi pudotuspeliksi, jossa pelataan imagoilla ja hyvän ihmisen mielikuvilla. Itsekeskeisyys ja oman edun tavoittelu ovat valttia eikä solidaarisuutta enää pidetä yhteiskuntaa koossapitävänä ihanteena. ”Työn sankarit te sorron yöstä nouskaa” tuntuvat loppuun kalutuilta fraaseilta laivamme lipuesssa yhä kauemmaksi avomerelle, pois unohdettujen satamien jo tympeäksi käyneestä katkusta. On pakko sopeutua ja löytää oma onnenkantamoisensa, vaikka sisäisesti itkemmekin sitä

kadotettua lottovoittoa, joksi Suomessa syntymistä on niin monesti keuhuttu.

Isoäidin kuva kirjahyllyn lasivitrinissä hymyilee silti yhä muuttumaton, ymmärtäväistä hymyään. ”Ahkeroi ja tee työtä” kaikuu mielessäni vielä tänäänkin. Isoäiti oli aikansa tulkki, ehkä minä omani. Ajat muuttuvat, ihminen ei – isoäidin evästyksillä on merkityksensä tänäänkin.

Pirkko Aavaluoma

Tampereella asuva 35-vuotias kirjoittaja on sakkolalaisen Tapio Kuupon tytär

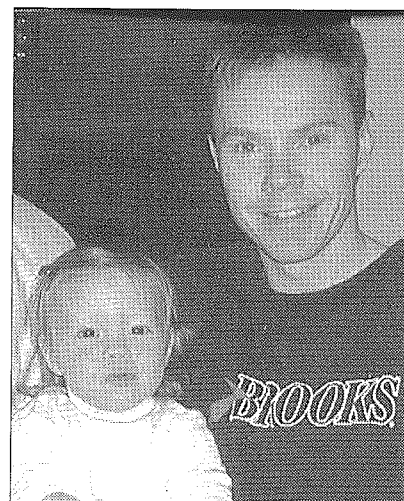

Valmistuneita

Tuija Virolainen on valmistunut tradenomiksi Tampereen ammattikorkeakoulusta 22.12.2000 suorittuaan englanninkielisen International Trade-koulutusohjelman.

Sakkolalaiset isovanhemmat Kerttu ja Kauko Virolainen. Kerttu on kotoisin Karholasta ja jo edesmennyt Kauko Petäjärveltä.

Petri Juhani Lamppu valmistui oikeustieteen kandidaatiksi 16.10.2000 Turun yliopiston oikeustieteellisestä tiedekunnasta. Petrin isä on Ari Lauri Juhani Lamppu ja hänen isänsä Lauri

Lamppu, jonka isä Lauri Juhonpoika Lamppu, on lähtöisin Sakkolan Ojanimestä.

Kuvassa Petri Lamppu yhdessä tyttärensä Clarissa Lampun kanssa.

Sakkola-Seuran vuosikokous

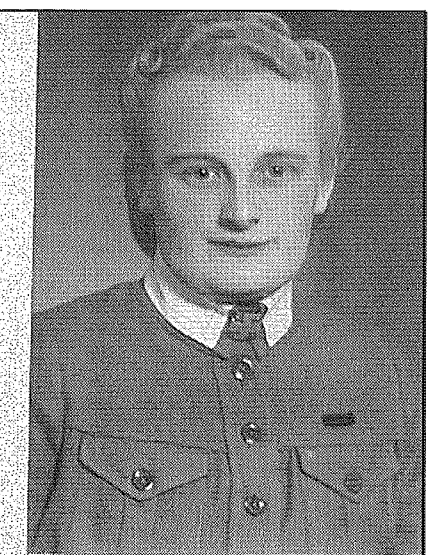
24.2.2001.
klo 14 Karjalatalon
Sortavalasalissa,
Käpyläncuja 1.

Esillä sääntöjen
määräämät asiat.
Tervetuloa!

Johtokunta

Muistelmani vuosilta 1930-2000

Emmi Aho

Kirjaa saa tilata osoitteesta:
Emmi Aho, Pappilantie 3, 83100 Liperi.
Kirjan hinta on 100 mk + postikulut.

Entisten naapuripitäjien yhteistyötä ennen ja nyt

Viime aikoina ovat Pyhäjärvi, Metsäpirtti, Vuoksela ja Rautu tiivistäneet keskinäistä yhteistoimintaansa erinäisissä asioissa. Perusteita siihen onkin jo kaukaisilta historiallisilta ajoilta:

Näillä pitäjillä on ollut hyvin yhtäläinen kohtalo vuosisatojen saatossa. Aikoinaan ne kaikki kuuluivat hallinnollisesti Raudun ja Sakkolan pogostaan. Valtataistelut Karjalan Kannaksella Ruotsin ja Novgorodin välillä johtivat siihen, että raja Pähkinäsaaren rauhassa v. 1323 vedettiin näiden pitäjien länsireunaa pitkin kohti pohjoista eli Savoa. Silloin nämä jäivät venäläisvallan alle Käkisalmen eteläiseen hallintoalueeseen "Etu-Karjalaksi", kun taas lännemmät naapuripitäjät kuuluivat ruotsalaisen Viipurin hallintaan, niin myöskin Valkjärvi.

Lähes 300 vuotta myöhemmin Ruotsi valloitti vaihteeksi koko Kannaksen itselleen, kunnes se taas noin sadan vuoden päästä päättyi Venäjän alaisuuteen "Vanhaksi Suomeksi". Silloin 1700-luvun alussa alkoi venäläisten lahjoitusmaahovien murheellinen aika-kausi noin 160 vuodeksi, joka etenkin näiden naapuruspitäjien osalta oli ankeaa aikaa, koska näiden pitäjien alueet lähes kokonaan olivat lahjoitusmaita. Kruununmaita oli vasta Vuoksela ja pohjoisempina Keski-Kannaksella.

Ehkä näitä pitäjiä ja niissä asuneita ihmisiä ovat aikojen alusta asti yhdistäneet paitsi yhteiset kohtalot, myös luonnon ja ilmastoinen lempeys Vuoksen eteläosan ja Laatokan välillä Suvannon laakson molemmilla puolilla, kalaisien vesien, viljavien hiekkamaiden, rehevien lehtojen ja salskeiden petäjikköjen Kaakkois-Kannaksella.

Perusteita yhteisten perinteiden vaalimiseen on.

Yhtenä yhteistyönä on lahjoitusmaakauden esi-isiemme ja -äitiemme muiston kunnioittaminen, mikä konkreti-

Reliefi valmiina kallistettavaksi Ilkan farmariauton perään, toteavat tyytyväisinä Irma, Ossi Eeva, Esko, "Josi" ja Soini.

soituu kuntien alueilla olevien muistomerkkien entisöintinä. Yhteistyössä hankimme merkien metalliosat, katolyhdyt, etuseinien kohdevalot ja pronssiin valetut reliefit ja tekstitaulut.

Viimeksimainitussa ovat metsäpirttiläiset olleet avainasemassa. Jo pari vuotta sitten metsäpirttiläisten Kirvesmäki -kerhon puheenjohtaja ilmoitti, että vanha, Metsäpirtin muistomerkissä aikoinaan ollut pronssireliefi on tallessa Mynämäellä Korvensuun museossa. Metsäpirttiläiset ovat pitäjien välisissä neuvotteluissa suostuneet siihen, että sitä voidaan käyttää mallina valumuottien teossa sitten, kun muistomerkit entisöidään ja alkuperäisen näköiset reliefit niihin teetetään. Mui-

ta laattoja alkuperäisistä ei ole säilynyt.

Vuoden 2000 kesällä alkoi varmistua, että Sakkolan ja Raudun yhteiseen muistomerkkiin tarvitaan keväällä 2001 pronssilaatat kiinnitettäväksi, kun se muilta osin valmistuu ennen sitä. Niinpä pitäjien puuhamiehet Aulis Ukkonen ja Esko Kallonen anoivat opetusministeriöltä apurahaa laattojen valmistamiseksi kaikkiin kolmeen muistomerkkiin. Ministeriö suhtautui positiivisesti anomukseen, mutta myönsi vain yhteen merkkiin riittävän rahan. Uskoa muidenkin rahoittamiseen annettiin, joten anomus lopunkin rahan saannista on jätetty ministeriölle. Pitäjät suostuivat siihen, että ensimmäinen raha käytetään Sakkolan ja

Raudun merkkiin, koska se oli muilta osin pisimmälle entisöity. Myös Pyhäjärven muistomerkki on osittain entisöity Erkki Pärssisen johdolla. Niinpä viime kesänä käynnistettiin laattojen hankinnat yhteistyönä.

Yhteistyö metsäpirttiläisten kanssa on sujunut loistavasti. Kun alkuhämöngistä oli selvitty, sain mennä tutkimaan ja mittailemaan reliefiä Mynämäelle, jossa se oli kauniisti esillä Irma Kaitasen, os. Eevan, kodin alakerran karjalaishuoneen lattiamatolla, jossa reliefiä oli helppo tutkia ja kuvata. Mitat olivat yhtäpitäviä muistomerkkin syvennyksen ja kiinnityskohtien kanssa.

Reliefi oli löytynyt jatkosodan alussa erään venäläisen korsun lattialta hiekan sisältä. Reliefi oli otettu talteen, mutta ei onneksi oltu kiinnitetty takaisin muistomerkkiin, vaan kun evakkoonlähtö oli tosiasia v. 1944, niin Albert Eeva oli lähettänyt reliefin evakojunassa Sakkolan asemalta Suonenjoelle. Määräasema näkyy vieläkin vahakynällä kirjoitettuna reliefin pinnassa. Sieltä reliefi on kulkeutunut evakkokuormissa "ievaloisten" mukana ja haltuun Mynämäelle. Todelliseksi onneksi, sillä sen tekeminen kokonaan uudelleen läheskään samannäköiseksi olisi todella kallis työ.

Reliefi on 120 cm x 120 cm mitoil-

Esko Kallonen luovuttaa sakkolalaisten kiitoksena Sakkolan historian Mynämäen Karjalaiset ry:n sihteerille Irma Kaitaselle, todistajina Jooseppi ja Soini. Irma lupasi karjalaisten tupailloissa lukea krijaa ja tehdä Sakkolaa tunnetuksi heille.

taan ja painaa noin 100 kg. Se esittää talonpoikaa atransa perässä, vaimo vieressä pieni lapsi sylissään, ja taustalla on tuvan hirsiseinä. Laatat niin kuin muistomerkkitkin ovat Aarno Karimon suunnittelemat noin v. 1930.

Metsäpirtin Eevojen suku on tehnyt todellakin ansiokkaan perinnetyön reliefin säilyttämisessä. Saman työn suku teki 23.1.2001, kun luovuttivat sen

sakkolalaisille Esko ja Ilkka Kalloselle ja Soini Hartikaiselle lainaksi ja vietäväksi malliksi valimoon. Vaativan työn reliefien ja tekstilaattojen valamiseksi tulee lähikuukausien aikana suorittamaan Valutyö Autio & Co Ruovedellä. Mallireliefin luovutustilaisuuden tunnelmista kertovat parhaiten oheiset valokuvat.

Soini Hartikainen

Sakkola-Raudun lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki tulee v. 2001 seisoneeksi paikoillaan 65 vuotta, nyt entisöitynä ja uudelleenvihkimistä odottaen. LÄHDE MUKAAN JUHLAMATKALLE ja kotiseuturetkelle 8.-11.6.2001.

Tilaukset ja varaukset:

Hovinkyläseura, Soini Hartikainen, Jähkyentie 66, 14700 Hauho, Puh. 03-675 1482 tai 0400 207 844

Sakkola-Seura ry, Meeri Häkkinen, Katajatie 8, 02360 Espoo, puh. 09- 801 1381

Sakkola-Säätiö, Esko Kallonen, Kukkulantie 4, 37560 Lempäälä, puh. 03- 3676 603 tai 040 554 0747.

Kysy Soinilta myös myynnissä olevia tuotteita: TERVEHDYS- ja ONNITTELUKORTTEJA sekä JUHLAKIRJAA "HOVINKYLÄ 1911-2001".

Kirja valmistuu talvella 2001 ja myydään ennakkotilaaajille hintaan 200 mk.

VIDEOKASSETTEJA TARJOLLA: Kesän 2000 aikana Hovinkyläseuran järjestämien talkoomatkojen aikana Timo Ryypön kuvaamia kasetteja voi kysellä Ryypöltä p. 03- 676 5519 tai ylläolevilta henkilöitä. Kasetit: "Hovinmäen talkoomatkat v. 2000" ja "Retket Kannaksen taistelupaikoille v. 2000" ovat kaksi erillistä, noin tunnin pituista koostetta .

Hyvät sakkolalaiset, metsäpirttiläiset!

Seuraavilla kuudella sivulla on muis-toja ja asiaa Metsäpirtistä. Jos tällai-nen kooste näyttää mukavalta molem-mista entisistä naapuruksista, jatkoa seuraa. Metsäpirtti Seura ja Sakkola-Säätiö ovat sopineet kokeilusta, jonka ansiosta metsäpirttiläiset voivat käyt-tää Suvannon Seudusta sivuja omaan tiedottamiseensa.

Tämä sivusto on kokeilun ensimmäi-nen. Varsinaisen päätöksen tekee Su-vanto-säätiön hallitus ensi huhtikuus-sa. Näin myös pirttiläiset voisivat pi-

tää säännöllisesti yhteyttä toisiinsa. Seuroilla, kerhoilla, yhdistyksillä, su-kuseuroilla ja -yhteisöillä olisi mah-dollisuus säännölliseen tiedottami-seen.

Tässä vaiheessa kiitämme naapuria, ja katsomme, millaista tiedotustulevai-suutta naapuruus tuo tullessaan. Te metsäpirttiläiset, jotka luette tätä, le-vittättehän sanaa edelleen. Jotta lisäsi-vuista aiheutuvat kustannukset kate-taan, Suvannon Seutu tarvitsee uusia tilaajia. Siis tilausrinki toimimaan.

Seuraavat sivut ilmestyvät säätiön hallituksen päätöksen jälkeen.

Terveisin

Anja Kuoppa

Toimittaja

Puh. 040 5537 237

Leo Laulajainen

Metsäpirtti Seuran puheenjohtaja

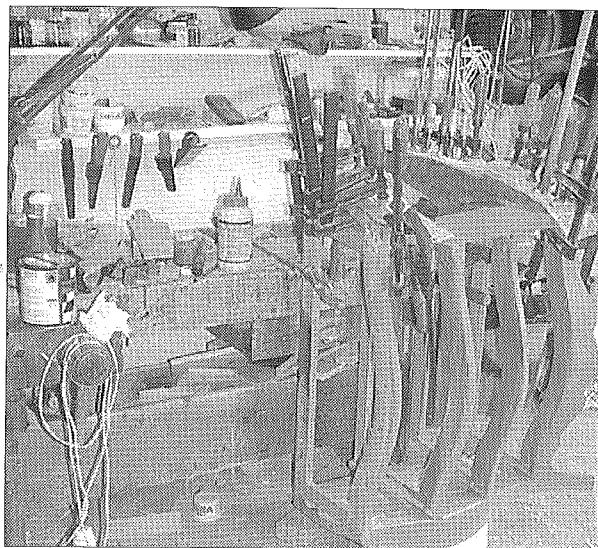
Puh. 0400 489 059

P.s. Olemme siirtyneet myös Internet-aikaan. Metsäpirtti-sivujen alkiot ovat osoitteessa:

www.metsapirtti.net

Alussa on puristus ja puhdistus, lopussa muhkea piironki!

Mauno Hinkkasen verstaalla on monenlaista tava-raa ja työkalua.

Manu ja vanhat kalustemestarit:

”Ennen ei oikaistu missään!”

Hinkkasen Maunolla, Manulla on monta maamerkkiä: syntymäpaikka on Metsäpirtin Viisjoen Harjukylä ja aika 25.6.1932. August ja Aina, o.s. Hatakka, perheeseen syntyi kaikkiaan viisi lasta. Seuraavat Manun tärkeät maa-merkit ovat linkkuveitsi vuonna 1935 ja puukko 1937. Puukko ja linkkuveit-si ovat tärkeitä, kun katsotaan seuraavat.

Sitten tuli sota ja Kauhajoen Aron-

kylä vuosiksi 1941-52. Ensimmäinen työpaikka karjalaispojalle löytyi Huonekaluliike Wexo Oy:stä Helsingistä pintakäsittelijänä, sitten Fenno Radios-sa ja viimeksi 35 vuoden pesti Vallilan Huonekaluliikkeestä. Ammattina huonekalujen kiillottaja on jo hävinnyt, mutta Hinkkas Manulle se oli elämäntyö. Vallilasta lähteneet huonekalut olivat Manun kiillottamia ja hyväksymiä. - Elämäni parhaat vuodet, Manu

rykäisee. - Terveyttä on kuitenkin jat-kunut ja työkalut pysyvät vielä käsisi-sä.

Elämän parhaista vuosista karttui koti Pukinmäkeen, niihin liittyy vai-mo Ella Julkunen, Harlusta - ja rakka-us huonekaluun, käsin tehtyyn, sellai-seen, jolle pitää antaa mahdollisuus uuteen elämään. Vanhat huonekalut ovat ”toisen elämän” maamerkkejä. Tuoli, lipasto, kaappi, suvulle rakas

Flygelistä synnytetään kaunotarta Hinkkasen taidoin.

esine, joille kaikille on yhteistä arvokkuus, kunnioitus käden työtä kohtaan.

Ella vahvistaa, että Manu viihtyy talon kellarissa, joka pursuaa vanhaa uudelleen elvytettävää puuta.

Pitää puhutella!

- Vanhan käsityön taidot kiinnostavat. Silloin ei oikaistu missään. On hinku korjaamiseen, kun on hyvin tehty. Monella kalusteella on vaihtoehtona kaksi määränpäättä, Manu tai kaato-paikka.

Erityisesti Hinkkanen arvostaa venäläisen uusrenessanssin ajan kalusteita, joissa käden taidot näkyvät parhaiten. Toinen innostava tyyli on vuosisadan vaihde, jugendin ja renessanssin mestarityöt. Hatunnosto kuuluu ajan koristeveistäjille. Ja tietysti aidot vanhat Billnäsin kalusteet ovat aina käsitelty arvoisia.

Mutta ennen kuin Manu ottaa kalusteraiskan suojiinsa, sen pitää osata puhutella. Tyyliä suuntaa, sukukalleus tai lohduttomasti ”tervattu” aarre voivat vedota tekijään. Huonekalulla pitää olla historia, sellaisesta näkyy tervatunakin työn tehneen taiteilijan silmä,

sielu ja käsi. - Minä haluan tehdä tämän. Niin se on.

Alusta uudelleen

Vanha kaluste puretaan alkutekijöihin, puhdistetaan lakoista, maaleista ja vernissasta, kunnes puu alkaa elää. Kalusteesta ja tyylistä riippuen se värjätään, petsataan, vahataan tai lakataan uudelleen. Chippendale kiiltää, jugend on matta, rengin kaappiin voidaan jättää ajan patina.

Jokainen osa liimataan erikseen purkujärjestyksessä. Kärsivällisin käsin tehtynä vanha työ loistaa entisenään. Menneen ajan loisto näkyy myös Hinkkasten kodissa, jossa on ranskalainen rokokoo-sohva ja venäläiset nojatuolit. Iso kiinalainen arkku löytyi kukkapöydäksi, Hakaniemen torilta pelastettiin tervattu kaappi. Jokaisella esi-neellä on tarinansa, se on tärkeää.

Flyygeli ja mestarinsa

Manu on ollut hiljaa töistään. Yhtään käyntikorttia tai mainosta ei ole tarvinnut painaa, sillä sana on kulkenut harrastajalta toiselle. Poikkeuksena on flyygeli, jonka takia Manun oli nous-

tava estradille valtakunnallisessa harrastajien näyttelyssä Tampereella vuonna 1993.

Herrat Viinamäki ja Hinkkanen tekivät flygelin alusta asti. Osia mallikapaleessa on 47, koneisto tuli Saksasta, mutta kielet ja kansi tehtiin itse. Purpuran punainen flygelin kansi on MDF-puristelevy. Hinkkanen teki kolme pintakäsittelyä huikaisevan kirkkaalle flygelille. Soi kuulemma hyvin.

- Kehitin akryylistä sellaisen pintakäsittelyn, että flyygeli on kuin kristallipeili!

Onni kasvattaa

Mauno ja Ella Hinkkanen ovat esimerkillisiä, he tekevät ja harrastavat täyttää päivää kuin senioriteettiä ei olisi olemassakaan.

Yksi sääntö kuitenkin on. Jos talvet käytetään töihin, kesällä ei tehdä talven töitä, vaan kasvatetaan puutarhaa. Omassa siirtolapuutarhassa kasvavat vatukat, keltaiset ja punaiset, omenat, kriikunat, marjat.

Anja Kuoppa

Näyttelijä Eeva Litmanen - Larin Parasken sukua

Tutuksi tulleet hymyilevät kasvot useista televisiossa esitetyistä viihde-ohjelmista, viimeksi Italypsyn Toros-kaisena ja Kotikadun Anjana. Myös niin puhuttelevat kasvot elokuvasta Rakkaudella Maire, jonka naispääosasta Eeva Litmanen sai tunnustuksena Jussi patsaan, suomalaisen Oscarin.

Pitäisi tehdä äänitelehti, jotta juttuun saisi mukaan hyvin oleellisen osan Eevaa, hänen pulppuilevan naurunsa, jolla hän jäljittelemättömästi höystää puhettaan.

”Jos sinulla on intohimo tähän ammattiin ja se on sinun ainoa intohimosi, niin älä ikinä luovuta, koska mikään ei pysty sitä korvaamaan”, näyttelijä Eeva Litmanen kertoo opastaneensa tyttärtään Karoliinaa, joka pyrkii keväällä teatterikorkeakouluun. Hän puhuu 35 vuoden kokemuksella ammattista, jonka siemenen hän jo pienestä imi itseensä Lappeenrannan kupeessa, Hakalin työväentalossa. Äiti Helmi otti hänet omassa teatteri-innostuksessaan jo pienestä mukaansa katsomaan näytelmiä, jotka eivät suinkaan olleet lapsille tarkoitettuja esityksiä. Tämä oli melko poikkeuksellista 50-luvulla, Lappeenrannan Tirilässä työläisperheessä. Eeva muistaa vieläkin elävästi esimerkiksi Ibsenin Nukkekodin Nooran ja esityksen synnyttämät pohdiskelut. Siemen jäi itämään ja ajastaan siitä kirjastui elämäntyö.

Työtä omista tarpeista

Eeva on itseoppinut näyttelijä. Se on merkinnyt hänelle hapuilevaa alkua ja suurta sitoutumista ohjaajiin. Ensimmäinen kiinnitys oli Joensuun teatteriin. Se oli oppirikasta aikaa. Kuudesta vuodesta hän oli puolet ajasta Jouko Turkan ohjauksessa. Työtä oli paljon ja hyvät esitykset herättivät huomiota. Sitten seurasivat kaksi vuotta Porin teatterissa. Tämä aika herätti hänet ajattelemaan ammattia uudesta näkökulmasta.

- Huomasin, että laitosteatterissa näyttelijä voi ajautua liian mukavuudenhaluiseksi. Työ on taattu. Tulet joka syksy valmiille. Joku on ajatellut mitä näyttelet, joku puvustaa sinut ja joku lavastaa näytelmän, joka menee joka tapauksessa tietyn ajan, kirjoittavat arvostelijat mitä tahansa.

- Itseni kannalta oli hyvin merkittävää tajuta, että näyttelijän työ ei ole virka. Siinä ei saa voida koko ajan hirveän hyvin. Vaikka kivaakin pitää olla, niin työssä pitää ennen kaikkea olla prosesseja.

Edessä oli Eevan ehdottomuudella muutos, siirtyminen Radioteatteriin, missä hän sanoo nauttineensa vilpittömästi ensimmäisistä vuosista. Kuunnelmat harjoiteltiin, ei ollut stressiä. Mutta ajan kuluessa tuli tarve tehdä taas työtä koko kropallaan. Kun ovi avautui televisioviiteeseen, hän ei epäröinyt. Niin hänestä tuli joka kodin tuttu.

Toisaalta taas näyttelijän intohimo: mennä yleisön eteen, panna itsensä alttiiksi, johti uusille urille. Hän keksi aloittaa pienimuotoisen ravintolateat-

terin. Vieraillessaan äskettäin, 29 vuoden jälkeen Joensuussa hän sai yllätykseksensä lahjaksi valokuva, jossa hän Joensuun teatterin palon jälkeen näyttelee ravintola Kareliassa! Liekö ollut alitajuinen sysäys nykyisiin esityksiin?

Karjalaisuus veren perintönä

Eevan juuret ovat vahvasti karjalaiset. Äiti Helmi oli Tuupovaarasta ja isä, Jussi Litmanen Metsäpirtin Vaskelasta. Karjalaisuus on hänestä asioiden katsomista tietyllä tavalla, tietyn näkökulman kautta. ”No tää on nyt näin. Katsopas huomen, huomen se saattaa kii mennä näin!” Se on vilkasta verenkäyntiä, slaavilaistakin. Ja totta on sekin, että ”niin ol hauskat hautajaiset!”

Ja ainahan karjalainen toisen karjalaisen heti huomaa. On meillä ihan oma tapamme elää ja olla olemassa. ”Kyllä hän me ollaan puheella olemassa. Ymmärrän hyvin ihmisiä, jotka hermostuvat meihin. Me tullaan liian nopeasti liian lähelle toista ihmistä.”

Eeva kertoo, miten muut ovat vieres-

sä ihmetelleet kun hän toisen karjalaisen, Eija-Elina Bergholmin kanssa sujuvasti keskustelee paria asiaa yhtä aikaa ilman mitään ymmärtämisen hankaluutta.

Karjalaisuudessa on myös vahva lausaus tunne-eläytymistä, millä ei ole mitään tekemistä näyttelemisen kanssa. Hän kertoo 80-vuotiaasta ystävästään, joka kolmen minuutin sisällä itkee, nauraa ja välillä muistaa kysyä: mitä siul sit kuuluu? Vastausta hän ei kuitenkaan muista kuunnella. Eeva sanoo kuuntelevansa häntä kuin näytelmää, vaikka vuorenvarmasta ystävästään ei näyttele. ”Jos minä teen noin, niin minä näytelen, esitän karjalaisuutta.” Hän ymmärtää, että se saattaa ahdistaa, jos on koko ikänsä lähtenyt siitä, että sanotaan mahdollisimman vähän, harvitaan, sanotaan vasta sitten, jos sanotaan ollenkaan.

Omat juuret

Äidin koti on Eevalla muistissa lapsuuden kesistä. Isä lähti kotoa niin varhain, että ei häneen ehtinyt kunnolla tutustua. Sen hän muistaa, että isällä oli loistava jutun kertomisen taito. Hän arvelee, että karjalaisen miehen rooli on lempeämpi, avoimempi ja lapsisympäisempi kuin muissa heimoissa. Eeva muistaa hyvin, että siinä 5-6-vuotiaana hän halusi mennä miesten kanssa saunaan kuuntelemaan miesten juttuja, jotka olivat hänestä paljon mielenkiintoisempia kuin naisten lapsijuttu.

Entä sitten esiäiti Larin Paraske, isän isoäiti? Eeva muistaa kuulleen hänestä aika paljon lapsuudessaan. Miten köyhästi hän eli, mutta kuinka ihmeellisen kummallinen hän kuitenkin oli, kuinka verbaalisesti lahjakas ja haastava. Kun hänestä puhuttiin koulussa äidinkielen tunnilla, niin Eeva pohti sanoisiko, että hän on sukulainen, mutta sitten hän arveli, ettei kukaan kumminkaan uskoisi.

Äskettäin Eeva osti antikvariaatista Larin Paraskea esittävän painokuvan ja ripusti sen seinälleen, missä se pysyy hyvin silmissä. Vain tämä kopioitu Edelfeltin maalaus on Larin Paraskesta jäljellä. Eeva sanoo tunnistavansa

itsessään yhä enemmän samoja piirteitä. ”Mulla koko ajan nenä kasvaa ja silmät menee yhä lähemmäs toisiaan.”

Esiäiti merkitsee voimakasta kulttuuriperinnettä, joka ihan vuorenvarmasti on suvun soluissa. Eevasta on kummallista, että vain hän on ryhtynyt esittäväksi taiteilijaksi. Hän sanoo, että Inkeri sisko on monissa asioissa häntä lahjakkaampi, mutta isän siskon perheessä hänet kasvatettiin toisin. Eeva kasvoi äidin kanssa, joka oli hyvin originelli ja hyväksyi tyttärensä omana itsenään.

Hän sanoo olleensa häirikkölapsi, ylivilkas ja huono keskittymään. Hän kertoo vieläkin välistä tekevänsä yhtä aikaa kolmea neljää asiaa ja olevansa joskus liian nopea itselleenkin. ”Mä en pärjää tietokoneen kanssa. Kun mä painan peräkkäin viittä nappulaa, niin kone huutaa koko aika error, error, error!”

Nykypäivää

Viime vuoden työstä, Rakkaudella Maire –elokuvasta saatu Jussi patsas merkitsee Eevalle paljon, esimerkiksi että ”nyt mä pääsin teatterikouluun!”. Koko näyttelijän työhän on elämistä huippuhetkestä toiseen. ”Ei näyttämölle voi mennä kuin maitokauppaan. Se on aina huippuhetki.” Mutta viime syksystä, Rakkaudella Maire –elokuvan ensi-illasta asti tunnelma on ollut ”vain kerran elämässä” kokemusta. Menestys on tuntunut siksi erityisen vahvalta, kun sitä ei pystynyt mitenkään odottamaan.

Julkisuushan on aina imartelevaa, Eeva myöntää. ”Niin kuin Heikki Kinunen sanoo: jos on näytellyt 35 vuotta eikä kukaan tunne, niin onhan se aika turhauttavaa.” Mutta elämää nähneenä julkisuus on helpompaa. Jos saman olisi joutunut kohtaamaan 25 vuotta sitten, niin hän epäilee olisiko pieni pää kestänyt, varsinkin kun Mairan rooli on niin monitahoinen ja esitetyt kysymykset siksi niin moninaisia. Toimittaja tekee työtään siten kuin lehti toivoo. On vain yksi lehti, jolle hän ei anna haastattelua. Jos ei halua johonkin kysymykseen vastata, niin senhän voi sanoa suoraan.

Oikeassa elämässä kaikki ei aina tapahdu suunnitellun käsikirjoituksen mukaan. Kun ero katkaisee yhteiseksi suunnitellun elämän, ja kaikki on ajateltava uudestaan, niin on aikamoinen mullistus kohdata uusi alku. Eeva sanoo, että tilanne oli pelottava, koska tässä iässä tuntee olevansa jo fyysisiltä ominaisuuksiltaan vajavainen. Kun tietää, että mahdollisuuksia on vähän, on erityisen haavoittuvainen, pelkää tulevaisuutta loukatuksi, haavoitetuksi, mitä nuorena ei välttämättä edes mieti.

Tässä iässä tietää jo kuka on eikä kuvittele enää perustavansa perhettä, vaan ihan toisella tavalla on miehen kanssa tasavertainen. Nuori ihminen tarvitse itselleen peilin. Parisuhde on joka tapauksessa valtapeliä, päivittäisiä voittoja ja tappioita. Tietysti on hetkiä, jolloin hän sanoo miettivänsä, oliko ratkaisu oikea. ”Mutta eihän elämästä anneta arvosanoja. Nyt yritän vain itse elää niin, etten haavoita enää toisia ihmisiä. Ihan samoin olen haavoittanut muita elämän varrella kuin minua on haavoitettu. En suinkaan ole puhdas pulmunen minäkään.”

Kuten Eeva on aina keksinyt itselleen tarpeelliselta tuntuneet työt, työllistännyt itsensä, niin hän varmasti jatkossakin toteuttaa mielessä olevan toiseen – rupeaa ohjaamaan esityksiä.

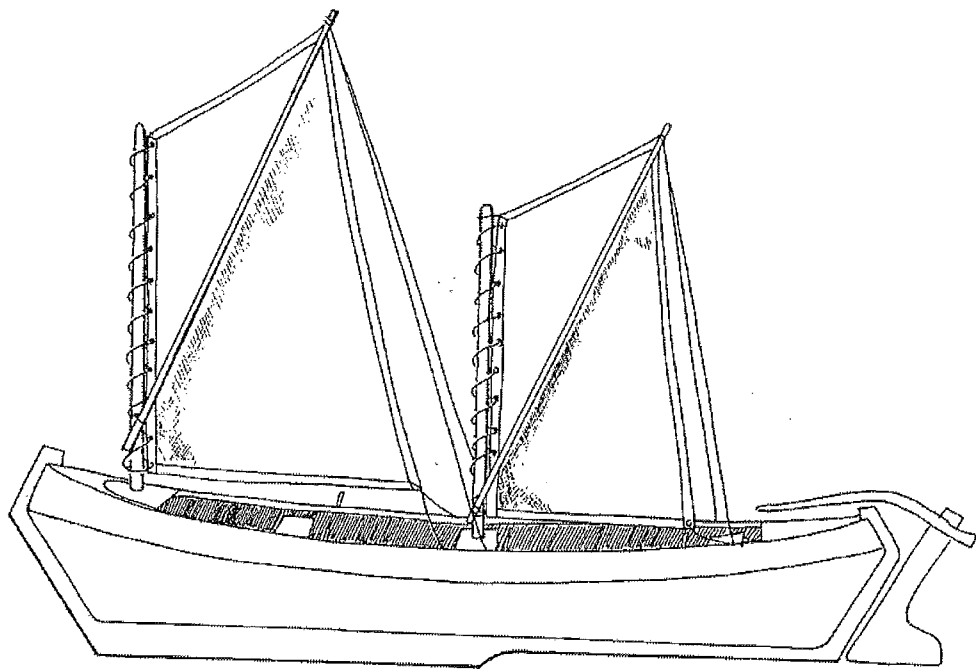
Entä Kannas, Metsäpirtti?

”Kun seisoin sukulaisten kanssa siellä Taipaleen joella, niin tuli tunne, että hei se on kova juttu! Karjalan menetykset on ollut aivan mieletöntä. Koko lapsuutensahan siitä kuuli. Kun isän serkku siellä näyttää laajaa peltoaukeaa ja sanoo – a’ täs ko ol mei mökki. Missä?” Hän sanoo ymmärtävänsä ihmisiä, jotka eivät koskaan päässeet menetyksestä yli. Hän muistaa, miten isän sisar sanoi, että kun he tulivat tänne lopullisesti jäädäkseen, niin he tulivat ulkomaille. On helppo ymmärää mitä se tarkoittaa. Mutta Karjalako takaisin – miksi?

Mutta Larin Paraskelle, esiäidille, hän tuntee kantavansa jonkinlaista velkaa. Odotamme milloin Eevan peili sanoo, että nyt on Parasken aika.

Ilmi Pesonen

Soimat - Laatokan ainutlaatuiset kalastajaveneet

Soimat oli pituudeltaan yleensä toistakymmentä metriä.

Museovirastossa Helsingissä on kansatieteen osastolla tutkimus, joka kertoo Laatokan suurista kalastusveneistä eli soimista. Matti Tuuliaisen stipendiaattityö valmistui vuonna 1908.

Soimat poikkesivat rakenteeltaan täysi esim. Itämeren kalastusveneistä. Soiman kölin leveä osa oli edessä. Vastaavaa kölirakennetta tavataan Punaisen meren rannoilla. Kahdesta varppapurjeesta etumainen oli selvästi suurempi. Purjeissa ei ollut puomia, mikä helpotti purjeiden kokoamista nopeutta vaativissa tilanteissa. Soiman eli kokkaveneen vesilinjaviivat muistuttavat hämmästyttävästi viikinkiveneen pohjan muotoa.

Matti Tuulainen kuvaa soimia seuraavasti:

”Kiperäkokkasii eli mervennietä käytetä Laatokalla melkein yksinomaan Metsäpirtistä Pärnään saakka, Suvannolla osaksi, Yläjärvellä ja Pyhäjärvellä suurimmaksi osaksi. Laato-

ka on aava ja myrskyisä järvi, jonka yli rannasta toiseen 100-200 km. Sentähän venneetkiä pittää olla sitä mukaa suuret. Asukkaat ovat tälälä rantaluueella ainakin osaksi kalastajia, joten venneillä pittää kulkeaä pitkiäkkii matkoja.

Purjeita ei käytetä paljo. Kokkaveneet sentähän ovat suuria, miun luulaksein parraita purjevenneitä Suomen Laatokalla. Metsäpirtin, Sakkolan, Pyhäjärven ja Käkisalmen pitäjäin asukkaat Laatokan rantamilla ovatkii rohkeimpia merenkulkijoita Suomen Laatokalla. Hyö käyvät syksyllä aina Sortavalan puolella asti kalastamassa.

Kokat (pitkäsiimat) lasketaa tavallisesti niin että rannasta, jottei maata näy. (Siis noin 40-50 kilometrin päässä). Usiasti voip nousta merellä ollessa suur mysky, jottei maihin voi ensinkää päästä. Sillo täytyy olla ulkona merellä siihe asti, kun myrsky herkiää. Laatokan vesi jon suolatonta, joten siinä aallot ovat hyvin jyrkät ja sakiat. Venneen pittää olla sentähän korkialaita-

nen, jottei vesi tulis kovin pahasta sisää.”

Morjaan, Pärnään, Vossinoihin

Isäni Aapro Hämäläinen oli varmuudella enemmän kalastaja kuin maamies. Hän oli purjevenekauden, soimien miehiä. Silloin kun Matti Tuulainen teki tutkimustyötään Suomen puoleisen Laatokan veneistä, isäni eli parasta miehuuttaan. Hänen kalakaverinaan oli Apsolan Heikki, Heikki Hyytiä. Isälläni oli verkoista yksi kolmasosa ja Heikillä kaksi kolmasosaa. Tästä syystä Heikki oli palkannut kolmanneksi venekuntaan merirengin.

Heidän pyyntimatkinsa ulottuivat kesäisin Laatokan eteläosassa Miikkulaisiin ja Morjaan saakka. Morja oli Nevan yläjuoksun hiekkasärkkien ja Pähkinälinnan lähellä; isäni on siis tuntenut tarkasti Laatokan etelärannan matalat vedet. Sinne oli matkaa meiltä linnuntietä runsaat 40 kilometriä. Purjeveneillä ei menty linnuntietä, sillä

useimmiten luovittiin eli reijuttiin, ja Morjan kalareissun pituudeksi yhteen suuntaan tuli helposti 80 tai 100 kilometriä. Jos joskus sattui sopiva myönteinen, kotiin saatettiin päästä peräti kahdeksassa tunnissa.

Miikkulaistenjoen suu oli Morjaa lähempänä. Molemmat olivat kauppapaikkoja, joissa Saaroisten kalamiehet vaihtoivat lohisaaliinsa rupliksi. Kalastajien oli tunnettava eri kalalajien hinnat ruplina ja osattava muuntaa ne päivän kurssien mukaan markoiksi. Ruplat vaihdettiin markoiksi suuriruhtinaskunnan puolella. Laatokan lohi teki viimeisen matkan junakyydillä suurkaupunki Pietarin juhlapöytiin.

Samalla poikettiin tuiki tarpeellisilla ostoksilla ja hankittiin vielä tuomisia perheiden lapsille. Molemmat kauppapaikat sijaitsivat suuren Venäjän alueella, jonne Suomen suuriruhtinaskunnan asukkailla oli vapaa ja vapauton pääsy. Pietarin kauppa toimi. Näillä kauppamatkoilla isäni oli hankkinut jonkinlaisen venäjänkielen taidon.

Syyskalalle

Syyskalaan mentiin pohjoiseen, aina Pärnään sekä Vossinoihin ja Pajonnoin saarille asti. Pajonnoin oli eräs Valamon suurimmista saarista. Vossinoin, Vossinsaari sijaitsee suunnilleen Valamon ja Käkisalmen puolivälissä. Saarta ympäröivät matalat hiekka- ja kivikkorannat. Saaren vesialueet olivat lohikalojen kutupaikkoja. Matkaa Vossinoihin kertyi meidän rannoiltamme 65 kilometriä.

Syksyn matkoilla viivytettiin viikko-kaupalla ja asuttiin rantojen ja saarien kalatuvissa. Kalatuvat olivat pieniä lämmitettäviä hirsisalvoksia, jotka anoivat suojan sateilta ja syksyn pakkasöiltä; ylellisyyksiä ne eivät tarjonneet. Tupia oli rannoilla yhtenäisinä alueina ja niiden läheisyyteen oli rakennettu tukevia telineitä suurien verkkojen selvittämistä ja kuivatusta varten. Myös munkit järjestivät kalastajille yösijoja.

Laatokka antoi suuret saaliit: lohta,

nieriää, siikaa, mutta syyskalastus ei ollut myrskyjen ja kylmien vesien aikana herkkua. Kun Aapro ja Heikki muuttivat saaliinsa Suomen markoiksi, he menivät Käkisalmen, Pärnään tai Sortanlahteen, josta he toivat ruokatarpeita ja vähäisiä joululahjoja.

Aapro oli nähnyt kalastajan arkea yli 30 vuotta kun terveys petti 20-luvun puolivälissä. Pitkillä kalareissuilla Aapro alkoi sylkeä ja oksennella verta: oli palattava kotirannoille. Hän kutoi ja paikkaili verkkoja sekä kalasti räpystä vielä vuosia lähivesillä, mutta armottomaan syyskalastukseen hän ei enää lähtenyt.

Vahva usko enteisiin

Hämäläisen Taavetti, puhemieheksi Takunen, isän kalakaveri astui meidän tupaan ja virkkoi äreänä: Kuuleha Aapro, nyt mei kalareissu männyöp iha varmast situksillie, ko Juna-Heiki akka pahulinen tul minnuu vastua tuol tei kujasil. Varmasti ei tule mittiä.

Isä-Aapro miettii, eikä tiedä mitä sanoa; enne oli ollut tosi paha. Miettii - kunnes Mari sanoo: - Mut mänkähä nyt kuitenkin, jos sais vaik ies vähä pannul.

Julmasta enteestä huolimatta kaverukset lähtivät vastahakoisesti ja ennalta varmana hukkareissusta. Olisi ollut hupaisaa nähdä Aapron ja Takusen naamat, sillä he vetivät veneeseen räpystä eli Laatokan suurta muikkua Pietarin kalansaaliin verran; enempää ei olisi veneeseen mahtunut. Aapro ja Takunen valjastivat hevoset ja lähtivät myymään kahdenhevoskuorman saalistaan ympäri Metsäpirtin pitäjää. Se siitä ikaikaisesta uskomuksesta!

Soima - kilpavene

Kesän odotetuimmassa tapahtumassa, Saaroisten kalastusjuhilla, rannan asukkaat tapasivat toisiaan ja osallistuivat soutu- tai purjehduskilpailuihin. Purjehtijoiden lisäksi kävivät omaa hiljaista kisaansa myös veneiden rakentajat. Vielä kauan juhlien jälkeen puhuttiin siitä, kenen vene oli selviytynyt parhaiten reijussa eli luovissa. Isäni serkku Simolan Albert ainakin tie-

dettiin hyväksi veneenrakentajaksi. Juhlan kruunasi suuressa padassa ulkosalla keitetty maukas lohisoppa ja rantasaju. Ensimmäinen varma tieto kalastusjuhlista, purjehdus- ja soutu-kilpailuista on vuodelta 1864. Luultavasti perinteen alku on vieläkin kauempana historian hämärässä.

Velipoikani Tauno kertoi Lotteen saaren edustalla ja Rantakylän lahdelta pidetyistä kalastusjuhlien purjehduskilpailuista, jonka aikana riehui aikamoinen myräkki. 30 venekuntaa laittoi purjehdustaitonsa peliin. Myöhäs-Tassun lisäksi veneessä oli silloin vain Tauno, mutta muissa kolmen hengen miehistöt.

Heillä oli veneessä paarlastina köydellä toisiinsa yhdistettyjä kivipareja, jotka heitettiin reijuttaessa, tuulenpuoleisen laidan päälle niin, että toinen kivistä jäi laidan ulkopuolelle ja toinen sisäpuolelle. Purjehduskilpailun aikana oli sellainen myrsky, että muut nostivat vain yhden purjeen, mutta sekös riitti Myöhäs-Tassulle: he nostivat molemmat purjeet. Ja vauhti oli sen mukainen. Vaikka tuulen alapuoleinen laita ryyppäsi välillä reilusti vettä, päästiin silti voittajina maalilinjan yli.

Kaiketi heidän iloaan ei himmentänyt sekään, että molemmille tuli sakkoa viinaksien nauttimisesta. Elettiin kieltolain aikaa, eikä aina tarkka poliisi Myöhänen antanut voittajillekaan armoa. Vaikka mieleeni on välillä hiipinyt sellainen epäily, että parin rohkeus olisi ollut pullosta kotoisin, en silti usko ajatukseen. Kyllä Myöhäs-Tassu oli rohkea poika selvinkin päin, mutta ennen kaikkea taitava merenkävijä.

Tämä kisa oli 20-luvun jälkipuoliskolla viimeisiä, ellei ihan viimeisin kamppailu Laatokan soimilla kalastusjuhlien nopeimmasta purjehduksesta.

Viljo Hämäläinen

Syntynyt Metsäpirtin Saaroisissa

Kirjoitus koostuu otteista muistelmateoksesta Lapsuuden kylät

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ**

PL 15

37500 Lempäälä

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä
Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.
Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän 1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista juhlallisuuksista Karjalan kotikunnulta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550
Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä
Tampereen Näsilinnankatu 28
tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.
Tilauksia otetaan vastaan myös Suvanto-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere
Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

**TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU**

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆
**Seuraava lehti
ilmestyy
maaliskuussa.**

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti
Ilmestyy vuonna 2001 8 kertaa

Tilaushinta
100 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite
Rautasemantie, 37550 Lempäälä
Puhelin (03) 374 8448 iltaisin

Pankki
TSOP, 37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955

Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku